

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Trst, Ulica Martiri della Libertà
(Ul. Commerciale) 5/I. Tel. 28-770
Za Italijo: Gorica, P.zza Vittoria
18/II. Pošt. pred. (casella post.)
Trst 431. Pošt. č. r.: Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini

NOVI LIST

Povečana izdaja 60.— lir

N A R O Č N I N A:
četrletna lir 420 — polletna lir
850 — letna lir 1600 • za ino-
zemstvo: letna naročnina lir 2800
O g l a s i p o d o g o v o r u
Spedizione in abb. postale I. gr.

ŠT. 445

TRST, ČETRTEK 11. APRILA 1963, GORICA

LET. XI

VSTAJENJE NI PRAZNO UPANJE

S kakšnim hrepenjem smo letos čakali pomlad. Ni hotelo biti konca dolge, hude zime in še tedaj, ko se je že zdelo, da se poslavlja, se je spet vračala. Kako vroče so zlasti otroci in bolniki hrepeneli po prvih toplih sončnih žarkih in po prvem pomladnem cvetju. Bili so tudi taki, ki jih je premagalo mračno zimsko razpoloženje in so že kar obupavali nad pomladjo: govorili so o bližnji nove ledene dobe ali o spremembah v atmosferi zaradi jedrskih eksplozij ali morda zaradi neštetihi tovarniških dimnikov, ki neprestano bruha dim proti nebu, meglijo ozračje ter branijo sončnemu siju dostop na Zemljo.

In vendar je spet prišla pomlad. Spet je zmagala nad zimo in razsula cvetje po bregovih nad morjem od Barkovelj do Devina, po kraški planoti, nad zadimljenimi Zavljami in drugod. Spet vejejo z morja mlačne pomladne sape, spet žvrgole ptice po vrtovih in borovih gozdičih ter si spletajo gnezda; kameniti zidovi naših vasi in morje tržaških streh se kopljejo v soncu. Z dvorišč in trat med hišami, iz parkov in celo iz mračnih ozkih ulic starega mesta spet odmeva vesel vrišč igrajočih se otrok. Ni več dvoma: vrnila se je pomlad in osramotila tiste, ki so obupavali nad njo. Pozabljeno je turobno, žalostno razpoloženje zimskih dni.

Tudi v življenju posameznikov in narodov nastopijo mračna zimska razdobja, ko se zdi, da jim sonce srečnih dni ne bo nikoli več zasijalo. Prevzemata jih žalost in obup, ki se izražata v narodni apatiji, v brezbrilnosti za verske in duhovne vrednote, v brezcilnosti, brezidejnosti in neznačajnosti ter v iskanju samo materialnih dobrin in čutnih zadostitev. To je duhovna zima, čas brez upanja in brez vere v bodočnost; in v svojem obupu se kar zagrižejo v nevero ter niti nočejo poslušati tistega, ki jim govori o bodočem vstajenju, kakor «enajsteri in vsi drugi» niso hoteli poslušati Marije Magdalene in njenih dveh spremljevalk, ko so se vrnilo od Kristusovega groba, ter jim sporočile, da je grob prazen in da jim je angel povedal, da je Jezus vstal od mrtvih. «In zdele so se jim njih besede kakor prazno govoričenje, in jim niso verjeli», je zapisal apostol Luka v svojem evangeliju (24p ogl., od 11. do 12. vrste).

Tako se zdi v njihovi neveri Kristusovo vstajenje še danes mnogim samo «prazno govoričenje», ker so se zaprli vase pred po-

POMLAD NA TRZASKEM KRASU

F.to M. Magajna

mladnimi žarki odrešujoča. Resnice, ki jo oznanja Cerkev. In tako se mnogi zagrizeno in skoraj sovražno zapirajo vase tudi pred tistimi, ki jim oznanjajo vstajenje duha, vstajenje naroda in zmago zdravih življenjsko močnih idej nad brezidejnostjo, plahim oportunistom in materialističnim malikovanjem denarja in užikov, zmago svobode nad nasiljem in tudi nad tistimi, ki skušajo izsesavati naše narodne sile s pomočjo tujega kapitala in dozdevnih javnih koristi, požirajoč košček za koščkom naše zemlje in potiska joč naše ljudi v sivo maso predmestnega industrijskega proletariata, ali vzeti našemu

narodu vero vase in v bodočnost v imenu abstraktnih teorij in brezbožnih idej.

Toda nikar ne obupujmo in ne dvomimo: življenje bo zmagalo nad smrtjo, vedno spet in končno na vekov veke. Verovati v božje Vstajenje pomeni tolažbo in vzpodbudo tako za posameznika kot za ves naš narod, da naj se ne preda žalosti in obupu, ampak naj veruje, da bo deležen zmage življenja in resnice v Vstajenju. Vstajenje ni le simbol, ampak vedno spet obnavljajoča se stvarnost zmagovanja božje Resnice nad silami teme in življenja nad smrtjo.

Zato se, Slovenci, predajmo zaupanju v Boga, v življenje in in v bodočnost.

Domjo (Trst) spomladi

Zgodovinska enciklika: »Mir na zemlji«

S temi besedami: »Mir na zemlji« se zbučne nova papeška enciklika, ki je logično nadaljevanje prejšnje okrožnice Janeza XXIII., katera se začneja z besedami »Mater et magistra« (Mati in učiteljica).

Novo poslanico, namenjeno vesoljnemu svetu, je podpisal papež v torek na petih izvodih. Nosi pa datum velikega četrtega »in coena Domini«. Poslanica je pravo oznanilo miru, ki hoče obvarovati vse človeštvo pred grozotami nove vojne. »Svetovni mir je dobrina«, je govoril sveti oče, ko je podpisal encikliko, »ki se tiče vseh brez razlike; vsem smo zatorej odprli svoje srce.« V kratkem nagovoru, katerega so prenašali oddajniki po vsem svetu, je papež obrazložil vsebino slovesnega poziva na vse človeštvo. Enciklika se deli na 5 ločenih delov. Prvi se tiče odnosov človeka do človeka; drugi govori o razmerju človeka do političnih oblasti; tretji o medsebojnih od-

nosih političnih skupnosti do svetovne skupnosti. Peti, zaključni del se pa nanaša na pastoralne smernice, katere je treba takoj uresničevati. »Na ta način,« je nadaljeval sveti oče, »nismo hoteli osvetliti samo temelje mirovne zgradbe, to je spoštovanje božjih uredb in obrambo vrednot človeške osebnosti, marveč smo tudi nakazali različne načrte, skoraj posamezne kamne, potrebne za zgradnjo stavbe, ne da bi kogarkoli izključili od povabila za njegov osebni doprinos.«

Enciklika govori tudi o narodnih manjšinah. Zaradi važnosti vprašanja objavljamo danes ta del v skoraj dobesednem prevodu:

RAVNANJE Z MANJŠINAMI

Sv. oče ugotavlja, da se v zgodovinskem razvoju že od 19. stoletja pojavlja težnja, da posamezni narodi postanejo tudi državno neodvisni. Toda iz raznih vzrokov ni vedno mogoče začrtati državno mejo z narodnostno. Posledica tega je, da imamo pojave manjšin in vrsto zapletenih vprašanj, ki so z njimi v zvezi.

»Kar najbolj odločno je treba izjaviti — nadaljuje Janez XXIII. — da je tlačenje in zatiranje življenjske sile manjšin huda kršitev pravičnosti; in še tembolj, kadar se s tem namerava doseči, da izginejo.«

»Pravičnost pa zahteva, da javne oblasti prispevajo k človeškemu razvoju manjšin z učinkovitimi ukrepi v prid njihovega jezika, njihove kulture, njihovih življenjskih navad, njihovih gospodarskih virov in gospodarskih pobud.«

Papež nadalje poudarja, da pa pripadniki manjšin v svojem odzivu na dejansko stanje ali zaradi svoje zgodovinske preteklosti neredko radi dajejo prevelik poudarek svojim narodnostnim značilnostim, tako da jih povzdigujejo celo nad človeške vrednote; kakor da so splošno človeške vrednote podrejene narodnim.

Modro bi pa bilo, da bi znali ceniti pozitivne strani stanja, v katerem živijo in ki jim omogoča, da se obogatijo s postopnim in stalnim prisvajanjem vrednot, ki so lastne drugačnim tradicijam in kulturi, kakor je tista, kateri pripadajo. »To pa se lahko zgodi samo — zaključuje sv. oče — če bodo pripadniki manjšine znali biti most, ki olajšuje obtok življenja v njegovih raznih pojavih med različnimi tradicijami ali kulturami, ne pa področje trenja, ki povzroča nešteto škode in je vzrok zastoja in nazadovanja.«

Papežvo mirovno vabilo k svetovnemu miru in jasne določbe, kako bo prišlo človeštvo do blagodejnega sožitja, so pravi zgodovinski dokument.

Nova jugoslovanska ustava

V nedeljo je zvezna ljudska skupščina v Beogradu sprejela novo ustavo Jugoslavije. Ta je tretja ustava od leta 1946 dalje. Na seji skupščine je podpredsednik Kardelj prebral novi osnutek, o katerem so že prejšnje mesece razpravljali tudi na zborih volivcev.

Predvsem je spremenjen uradni naslov republike. Imenuje se: Socialistična federativna republika Jugoslavija (SFRJ). Ostal je v rabi dosednji zunanji znak države, namreč trobarvnica z zvezdo. Spreminjalni predlog za uvedbo rdeče zastave ni prodril. Na vrhu državnih oblasti je predsednik republike, čigar poslovna doba bo trajala 8 let. Izjema velja samo za sedanjega predsednika Tita, ki ostane predsednik do smrti. Na novo je urejen položaj podpredsednika republike. Nova ustava priznava zasebno kmečko posest, a le v obsegu desetih ha zemlje.

Priznana je tudi dedno pravo. Močno je poudarjena tudi delavska samouprava v podjetjih. Delovni teden je določen na 42 ur. Vsak delavec ima tudi pravico do najmanj štirinajstdnevnih počitnic na leto.

Poleg teh določb, ki poudarjajo delo kot temelj za družbeni položaj, je vrinjen v ustavo tudi člen o ustanovitvi Zveznega ustavnega sodišča. Nadalje sta predvidena samo dve državni tajništvu ali ministrstvu, in sicer za zunanje zadeve in za obrambo. Ostali organi — po našem ministrstvu — bodo imela značaj zveznih sekretariatov in odborov. Razširjeno je tudi samoupravljanje občin in zveznih republik.

Izrecno se poudarjajo pravice narodnih manjšin in pravica vsakega državljanca, da sam izjavi, kateri narodnosti pripada. Za-

ščitni člani za narodne manjšine so zelo široki.

Glede mednarodnih odnosov postavlja nova ustava pravec koeksistence, odklanja vojno kot politično sredstvo v meddržavnih odnosih. Prepoveduje pa kot veleizdajo vsako kapitulacijo v slučaju vojne in prepustitev sovražne zasedbe v slučaju vojne.

Na koncu predloga za izglasovanje nove ustave je Kardelj izjavil, da je ustava plod uspehov socialistične izgradnje in neprestane borbe zoper birokratizem in konservativno okrepenost.

—0—

Neposredna zveza med ZSSR-ZDA

Prejšnji petek je sovjetski zastopnik na ženevski razorožitveni konferenci pristal na ameriški predlog, da se vzpostavi neposredna zveza med Moskvo in Washingtonom. Neposredna telefonska ali daljepisna (telesprinter) zveza bo omogočila Kennedyju in Hruščovu, da se bosta mogla v nevarnih trenutkih za svetovni mir naravnost pogovoriti.

Potreba take zveze se je pokazala zlasti ob krizi za Kubo, ko se je izmenjava misli med obema taboroma preko običajnih diplomatskih vezí tako zavlekla, da bi bile kmalu začele treskati bombe, preden je prišlo do razjasnitve. S tem novim načinom direktne zveze upajo veliki oblastniki sveta, da se bodo izognili »vojni po pomoti«. Zamisel je res hvale vredna, nikakor pa še ni s tem rečeno, da bo gola telefonska ali drugačna žica že privedla do miru, če ne bodo dani tudi resnični pogoji za pravi mir na svetu.

„NOVI LIST“ želi uesele velikonočne praznike naročnikom, braucom, sodelavcem, prijateljem in usem Slovencem

Bravcem na Goriškem v premislek in pojasnilo

Prejšnji teden smo v slovenskem tedniku, ki izhaja v Gorici, brali kratko vest »o važnem sestanku slovenskih volivcev«, ki je bil 31. marca in ki ga je sklicalo vodstvo goriške Slov. dem. zveze. Sestanka se je udeležilo — kot piše omenjeni list — 60 oseb, od katerih jih je 56 odobrilo predlog vodstva SDZ, naj člani in somišljeniki te politične organizacije na Goriškem pri bližnjih državnozbornih volitvah podprejo kandidate Kršč. demokracije.

Iz kratke časnikarske vesti ni razvidno, s kakšnimi argumenti je goriško vodstvo SDZ svoj predlog utemeljilo. List, ki je o tem dogodku pisal, omenja samo, da je bilo udeležencem prebrano poročilo vodstva, ne da bi omenil njegovo vsebino, a tudi v drugih listih nismo o tem poročilu doslej še ničesar brali.

Na prošnjo mnogih goriških bravcev in že zaradi svoje časnikarske dolžnosti moramo kljub pomanjkanju podrobnejših informacij o tej zadevi vendarle povedati svoje mnenje.

Najprej moramo ugotoviti, da je priporočilo vodstva goriške SDZ svojim somišljenikom v kričečem nasprotju s splošno politično smerjo, ki so jo zamislile in za katero se od občinskih volitev v tržaški občini v lanskem novembru, kakor tudi pri sedanjih volitvah zavzemajo štiri slovenske politične skupine, ki so na Tržaškem združene v Svetu Skupne slovenske liste. To politično smer pa zagovarja tudi naš list.

Ko je bila v tržaškem poslanskem okrožju predložena Skupna slovenska lista, smo v našem listu obžalovali, da se ta lista ni predstavila tudi na Goriškem. Ugotovili smo, da se to ni zgodilo, ker je vodstvo goriške SDZ odklonilo tozadevni predlog Sveta Skupne slovenske liste, ki je bil Goricanom tudi pravočasno sporočen.

Kot so nam te dni ponovno potrdili predstavniki štirih političnih skupin s Tržaškega, ki so vodili razgovore z voditelji goriške SDZ, so jim ti svečano zatrjevali, da bodo svojim volivcem svetovali, naj ob državnozbornih volitvah oddajo **bele glasovnice**. Priporočilo, naj se podpro kandidati Kršč. demokracije, bi pa prišlo v poštev **samo v primeru**, da bi osrednje vodstvo KD pred temi volitvami **pismeno** zagotovilo goriški SDZ, da bo v prihodnji zakonodajni dobi Slovincem v Italiji poskrbela preko vlade in parlamenta zaščitni zakon, to je zakon, ki bo zaščitil narodne in ostale pravice slovenske manjšine v Italiji.

Glede na izid goriškega sestanka z dne

31. marca bi torej smeli sklepati, da je osrednje vodstvo KD takšno zagotovilo dalo. Vse pa kaže, da temu ni tako, ker v tedniku, ki je o sestanku poročal, ni o takem zagotovitvi ali taki obljubi demokristjanske stranke v zvezi s Slovenci niti besedice. Če je torej vodstvo goriške SDZ kljub pomanjkanju zahtevanega zagotovila priporočilo svojim pristašem, naj glasujejo za kandidate KD, pomeni, ali da ni s Tržačani iskreno ali da se je v zadnjem času v odnosih med KD in Gorici zgodilo nekaj novega, o čemer goriška in tudi ostala slovenska javnost v Italiji ni treba, da je obveščena.

Iz vsega, kar smo napisali, izhaja po našem mnenju predvsem tole: 1. glavna napaka vodstva goriške SDZ je bila, da ni sprejelo predloga, naj se tudi za Goriško predloži na teh volitvah slovenska kandidatna lista, kar bi med drugim omogočilo, da bi SSL poleg kandidatov za poslansko zbornico postavila tudi kandidate za senat tako v Trstu kot v Gorici; 2. priporočilo, naj se na Goriškem voli KD, je za slovenske volivce **nesprejemljivo**, saj se med drugim ni izpolnil niti tisti minimalni pogoj, ki ga je KD še pred kratkim postavljalo samo vodstvo goriške SDZ.

Če smemo povedati svoje mnenje in Goricanom nekaj konkretnega svetovati, jim priporočamo, naj 28. t. m. glasujejo pošteno in možato: naj oddajo **bele glasovnice**.

Umetni sateliti

Pred kratkim izstreljena sovjetska vesoljska ladja ni dosegla svojega namena, da bi pristala na luni. V nedeljo zjutraj je brzela mimo našega trabanta v oddaljenosti 8500 kilometrov, torej bolj daleč kot Lunik I. in Lunik III., medtem ko je Lunik II. priletel na luno, a se je tam razbil. Sedanjí Lunik bo ostal v vesoljstvu in bo kot umetni satelit krožil okoli sonca. Kljub nepopolnoma uspelemu poskusu je pa tudi ta vesoljska raketa v svojih petih dnevih poleta pošiljala na zemljo dragocene tehnične podatke. Na njih podlagi bodo v Sovjetski zvezi v najkrajšem času ponovili podoben poskus. Moskovski radio je poročal, da je že danes dana možnost za pristonek človeka na luni.

—0—

V Združenih državah se tudi pripravljajo na odstrel umetnega satelita, ki pa ni nič v zvezi z obvladanjem vesoljstva, ampak bo imel samo znanstvene cilje. Satelit »Nimbus« bo namreč krožil preko tečajev in bo avtomatično oddajal vremenska poročila. Za vsako točko nad zemljo bo dvakrat na dan beležil vremensko stanje. S posebnimi infrardečimi žarki bo lahko tudi ponoči raziskoval vremenske spremembe v zračnih plasteh. Novi satelit bo imel neprecenljivo vrednost za ugotavljanje vremenskih napovedi.

OPOZORILO!

Bravce in naročnike opozarjamo, da zaradi današnje povečane izdaje prihodnja številka Novega lista ne izide prihodnji četrtek, temveč dne 25. aprila.

O volitvah

Na bližnjih volitvah 28. aprila bodo državljani izbrali 630 novih poslancev in 350 senatorjev. Volivcev za zbornico je 34.433.000; od teh je 52,03% žensk. Od zadnjih volitev je vpisanih v imenike 735 tisoč volivcev več, ki so v tem razdobju dosegli volivno starost.

Volivcev za senat je za tri milijone manj, ker morajo imeti volivni upravičenci izpolnjenih 25 let.

Velikanski je tudi volivni aparat. Po vsej državi je razdeljenih 58.570 volivnih sedežev. Na vsakega pride povprečno po 580 volivcev. Volitve stanejo državo tudi ogromne vsote. Notranje ministrstvo je preračunalo, da bodo znašali stroški zanje okrog 9 milijard lir. Če prištejemo še stroške, katere izdajo posamezne stranke za volivno propagando, se ta vsota podvoji.

UKRADENO BLAGO?

Jugoslovanski skladatelj Bojan Amadič je imel te dni v Bologni zanimivo tiskovno konferenco. Povedal je, da imajo popevke znanega Tonyja Renisa velike podobnosti z nekaterimi njegovimi. Renisova »Una per tutte« posnema po Adamičevem mnenju glavni motiv iz njegove pesmi »Ti v sanjah«, ki je vložena v jugoslovanskem filmu »Ples pod dežjem«.

V potrditev svojih izjav je skladatelj A-

damič navedel nenavaden slučaj, ki se je dogodil z Renisovo popevko v Ljubljani. Prej ko se je italijanski pevec predstavil z njo na festivalu v San Remu, jo je izvajal pred ljubljanskim občinstvom. Nemalo se je začudil, ko so poslušavci skoraj v zboru pritegnili v melodije. Renis je sodil, da zato, ker je tako pevna in je z njo pohitel v San Remo. V resnici so pa Ljubljančani poznali arijo že iz Adamičeve skladbe.

Mackovlje v Tržaškem bregu

Dr. VRTOVEC DINO

Dr. VRTOVEC JOŽE (jun.)

SPECIALISTA
ZA USTNE IN ZOBNE BOLEZNI

ASISTENTA

na zobozdravniški univerzitetni kliniki
v PADOVI

želita svojim klientom veselo elelujo

UDINE - VIDEM

Via Aquileia 94
I. nadstr.

TRST

Via Mercadante 1
Tel. 68-349

S Tržaškega

Še o krivičnem sklepu tržaške občine

Na pobudo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov je bil v ponedeljek zvečer v dvorani gostilne »Pri Sordi« na Kolonkovcu sestanek kmetovavcev in vrtnarjev, lastnikov zemljišč, na katerih bi po sklepu tržaške občine morali v prihodnjih 10 letih zidati ljudska stanovanja. Gre za skupno 406.000 kv. m zemljišča, ki se nahaja pri Sv. M. M. Spodnji, in sicer na področju med ul. Scarlicchio, Flavia in krožno avtomobilsko cesto.

Tajnika obeh zvez, Mario Grbec in inž. Pečenko, sta udeležencem obrazložila načrt mestne občine in med drugim poudarila, da bi njegova izvedba pomenila smrtni udarec za vrtnarstvo na Tržaškem. Lastniki zemljišč pa bi imeli neprecenljivo škodo ne samo zaradi tega, ker bi ne mogli več obdelovati svojih vrtov, temveč bi za svojo zemljo tudi ne dobili primerne in pravične odškodnine. Zemljišča bi namreč občina kupila ali razlastila po cenah iz leta 1961, četudi bi se razlastitev izvedla šele čez 5 ali 8 let.

Predlagala sta zato, naj posebno odposlanstvo vrtnarjev obiše razne predstavniške upravne oblasti in jih naprosi, naj posredujejo na pristojnih mestih, da se načrt ne prične izvajati.

Od udeležencev sestanka je posegel v razpravo tudi odvetnik dr. Jože Škerk, ki je med drugim izjavil, da se v glavnem strinja z izvajanjem tajnikov obeh zvez. Pripomnil pa je, da sta se zvezi začeli prepozno zanimati za to važno vprašanje, kajti če bi pravočasno nastopili, bi mestni svet morda ne odobril takšnega načrta. Ugotovil je nadalje, da so komunistični in socialistični občinski svetovavci med razpravo o tem vprašanju zavzemali pravilno stališče, a so se v odločilnem trenutku glasovanja vzdržali. Edini, ki ni samo pravilno tolmačil potrebe prizadetih vrtnarjev in

kmetovavcev, temveč je tudi bil do konca razprave dosleden, je bil svetovavec Skupne slovenske liste dr. Simčič.

Dr. Škerk je zato izrazil mnenje, naj bi odposlanstvo vrtnarjev ne obiskalo samo predstavnikov oblasti, ampak tudi vodstva posameznih skupin v občinskem svetu, kajti od teh je v prvi vrsti odvisno, če bodo vzeli v poštev predloge in pripombe, ki jih v zvezi z načrtom prizadeti lastniki zemljišč smejo do 14. t. m. predložiti tržaški občini.

Po razpravi je bilo izbrano odposlanstvo, ki je te dni že obiskalo predstavnike prefektore, ravnatelja oddelka za kmetijstvo pri generalnem komisariatu in predstavniške trgovinske zbornice.

Ob tej priložnosti moramo ugotoviti, da bi izvedba načrta, ki ga je odobril občinski svet, pomenila tudi nadaljevanje raznarodovalne akcije na naši zemlji v tržaškem predmestju, kar zgovorno izhaja iz dejstva, da obstajajo na področju tržaške občine druga zemljišča, ki so vsekakor bolj primerna za gradnjo ljudskih hiš, kot je področje od Kolonkovca proti Rovtam. Če upoštevamo še ta argument — in Slovenci ne moremo mimo njega — so bile bele glasovnice komunističnih in socialističnih svetovavcev, ki o sebi pravijo, da imajo posluš tudi za narodne koristi, manjšine, neopravičljive.

Pobude za živinorejo

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu sporoča kmetovavcem, da bo s sredstvi pristojnega ministva in vladnega komisariata dalo pobudo za naslednje izredne akcije v korist tukajšnje živinoreje:

Nagrade za vzdrževanje brejih junic —

Da bi kmetovavci povečali in izboljšali vzrejo junic sivorjave pasme, so bile določene nagrade »za vzdrževanje brejih junic«. Nagrade bodo podeljene v najvišjem znesku 20.000 lir na prošnjo rejcev, kakor hitro bo ugotovljena brejost junic.

Rejci, ki se za to nagrado zanimajo, naj predložijo prošnjo na živinorejski oddelek Kmetijskega nadzorništva.

Prispevek za nakup kuncev — domačih zajcev za vzrejo —

Kmetovavci, ki želijo kupiti kunce odbranih pasem za vzrejo (Gigante di Fiandra, Fulvo di Borgogna, Bleu di Vienna), bodo prejeli prispevek v najvišjem znesku 50% nakupne cene, in sicer, dokler ne bo izčrpana v ta namen razpoložljiva vsota.

Prispevek za nakup opreme za kokošerejo in zajčerejo —

Kmetovavci, ki nameravajo nabaviti sodobno opremo za kokošerejo in kunčerejo (kletke), lahko predložijo prošnjo za prispevek, ki bo znašal največ 50% nakupne cene.

Prispevek za zatiranje glavnih bolezni perutnine —

Da bi se med kokošerejci čimbolj posplošila uporaba profilaktičnih sredstev za zatiranje glavnih bolezni perutnine (kokošje kuge, difterije, grintavosti), bo Kmetijsko nadzorništvo nudilo prispevek 10 lir na vsako glavo; prizadeti kmetovavci morajo predložiti prošnjo, v kateri naj navedejo število rejene perutnine in ji priložijo račun za kupljeno cepivo.

Za vsa potrebna pojasnila se prizadeti lahko obrnejo na živinorejski oddelek Kmetijskega nadzorništva v Trstu — Ulica Ghenga, št. 6/I — tel. 23-9-27 in 38-6-73, od 9. do 13. ure.

Olga Čermelj

V ponedeljek, 8. aprila, so v Ljubljani pokopali soprogo dr. Lava Čermelja, gospo O'go, rojeno Vovk. Pokojnica je doma iz Trsta. Po končani učiteljski maturi je poučevala po različnih šolah v tržaški okolici. Po štirinajstletnem službovanju so jo fašistične oblasti vrgle na cesto, kakor tudi njenega moža, odličnega manjšinskega delavca. Oba sta se z družino zatekla v Ljubljano, kjer sta nadaljevala svoje požrtvovalno delo. Ko so fašistične oblasti leta 1941 zagospodarile tudi v Ljubljani, je začel spet križev pot Čermeljeve družine. Mož je posebno sodišče obsodilo na smrt, ženo so pa odpustili iz službe. Po razpadu fašizma se je dr. Čermelj vrnil iz ječe. Začela so nova leta trdega dela. Po 35 letih učiteljevanja je gospa Olga stopila v zasluženi pokoj. Njeno delo samo ji je postavilo trajen spomenik. Hudo prizadetu gospodu doktorju in vsej družini pošiljamo izraze našega iskrenega sočustvovanja.

Beneška Slovenija

ČEDAD

V nedeljo je prosvetno društvo »Ivan Trinka« odprlo v Čedadu svoje nove društvene prostore. Čeprav so skromni, vendar pomenijo začetek nekega kulturnega središča v starodavnem mestu s slovensko okolico.

Odprtje novih prostorov je bilo združeno s proslavo v počastitev duhovnega voditelja beneških Slovencev Ivana Trinka. Pri tej kulturni prireditvi v Beneški Sloveniji je nastopil tudi pevski zbor z Goriškega, domači dijaki, ki se šolajo v Gorici, so pa recitali odlomke iz Trinkovih pesmi.

Pripomnimo, da bi to kulturno središče pritegnilo čimveč ljudi, če bo neustrankarsko in v prid vsem našim rojakom začelo krepko delovati.

RONAC

Dne 2. aprila smo imeli v naši fari žalosten dogodek. Pokopavali smo namreč drago mamo našega rojaka gospoda Valentina Birtiča. Umrla je ugledna gospa Tonina Birtič, spoštovana daleč naokrog.

Pogreba se je udeležilo vse polno ljudi od blizu in daleč, zlasti iz Dreke, kjer župniku je gospod Zdravko. V pogrebem sprevodu je rajno mater spremljala tudi dolga vrsta duhovnikov. Naj bo Gospod obilen plačnik Birtičevi mami; vsej rodbini pa prosimo tolažbe od zgoraj!

TIPANA

Da, res je to, da spravijo te volitve marsikoga v zadrego in v posmeh. Ni dolgo tega, ko se je pri nas ujel v lastne zanke imeniten govornik. Misleč da bo volivne zborovavce navdušil, se je pa osmešil. Gorič spod je prišel iz Vidma z namenom, da pozdravi in pridobi za svojo politično stranko naše delavce, ki so prišli iz inozemstva obiskat svoje družine.

Ljudi je bilo na sestanku precej in govornik se je osrčil. Začel je hvaliti, kako

VOLIVNI SKLAD

Svet »Skupne slovenske liste« se obrača na tržaške Slovenke in Slovence, da bi po svojih močeh moralno in gmotno podprli naš nastop na bližnjih političnih volitvah. Volivni nastopi zahtevajo mnogo naporov in finančnih sredstev. »Skupne slovenske liste« ne podpira nobena mednarodna ali državna ustanova. Njen razmah je odvisen zgolj od delavnosti njenega vodstva in pristašev ter od razumevanja in radodarnosti njenih finančnih podpornikov.

Denarne prispevke lahko pošljete po položnici na poštni tekoči račun »Skupne slovenske liste« št. 11/1894, ali pa jih osebno izročite v našem uradu v Trstu, ul. Machiavelli 22/2, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

S svojim prispevkom boste omogočili, da bomo naš skupni cilj — združitev vseh Slovencev — čimprej dosegli.

Svet SSL

GORIŠKI OBCINSKI PRORACUN

Na več sejah so prejšnji teden goriški občinski svetovavci razpravljali o občinskem proračunu za leto 1963. Levičarski svetovavci so ostro kritizirali nekatere proračunske postavke. Dosti ugovorov je zbudil način za ugotavljanje premoženja pri odmeri družinskega davka. Odmera ni vedno v skladu z dejanskim stanjem. Dogaja se, da manj premožni plačujejo več davka kot bogatejši. Ti slučajji se dogajajo zlasti v škodo državnih uradnikov, katerih dohodki so jasno razvidni.

Med drugimi pojasnili na kritike slovenskih zastopnikov je za nas važna izjava, da se občina še nikakor ni odločila, kje bo stalo novo poslopje za slovenske šole. Sprva je bil določen prostor v odročnih Stražicah, proti čemur je ugovarjal vsa naša javnost in je Sindikat slovenskih šolnikov tudi pisмено protestiral.

Na tretji seji v soboto zvečer je bil sprejet z dviganjem rok dokončni proračun. Zanj je glasovalo 16 demokrščanskih svetovavcev in trije slovenski. Proti proračunu je bilo osem članov občinskega sveta; kar 13 jih je pa bilo odsotnih. Tako veliko

- Hanabka dolina

višja gosposka skrbi za naše ljudi in izseljence. Vedno bolj se je ogreval, dokler ni začel poveličevati koristi, katere ima država s prihranjenimi pošiljkami izseljencev, ki so morali v svet s trehuhom za kruhom. Tedaj pa je bilo nekaterim že preveč in eden je začel vpiti »Abbasso le valigie« (Dol s kovčki!), drugi so mu pritrjevali, ker so pač primorani jesti izseljenski kruh, ne pa domačega. Sestanka je bilo po teh medkljih prav brž konec.

SUBID

Iz Švice so prinesli žalostno novico, da je tam umrla komaj 19-letna Ana Skuble iz naše vasi. Smrt jo je zadela pri neki avtomobilski nesreči. Mlada žrtev je imela precej bridko življenje. Rodila se je leta 1944 prav tisti dan, ko so fašisti požigali našo vas. Mati je morala bežati na plano in prva zibelka majhne Anice je bila — na njivi. Revica si je zdaj hotela poiskati kruha v tujini, a tam je našla prezgodnjo smrt. Bog ji daj vsaj na onem svetu malo več sreče, kot jo je užila na zemlji!

TRBIŽ

V nedeljo so imeli vlaki na progi Videm-Trbiž precejšnjo zamudo. Med postajama Videm in Reana se je na dolžino pol kilometra pokvaril električni vod visoke napetosti. Električne lokomotive niso mogle nekaj časa voziti in so jih morali nadomeščati s stroji na paro, kar je povzročalo precejšnjo zamudo. Okvaro so popravili šele v ponedeljek. Spričo podobnih slučajev se zopet razvidi živa potreba po dvotirni progi na tem važnem mednarodnem železniškem odseku.

Po naših bližnjih gričih je še precej snega. Malokatero leto je zimski šport trajal do pomladanskih mesecev. Za veliko nočne praznike se naša gostinjska podjetja pripravljajo na sprejem raznih turistično-smučarskih skupin. Upajmo, da jih ne bo prevaril kak pomladni dežek.

število odsotnih ne kaže prav velike vneme nekaterih občinskih mož za blagor mesta.

STEVERJAN

Upali smo, da se bo končno le pojavilo spomladansko vreme, a naše nade se skoro vsak teden na novo izjalovijo. Niti stari vremenski pregovori ne držijo več. Zadnje dneve smo imeli v jutranjih urah temperaturo okoli ničle. Vendar se pridne roke že urno gibljejo po polju. Na vrhu okoli cerkve je še bolj malo obdelano, tem bolj pa v ravnini, kjer imamo stroje.

Javna dela še nekam napredujejo. Gradnja vodovoda je še precej dobro v teku. Vodovodna mreža bo za sedaj izpeljana od cerkve v Ščedno, v Gabrski konec in v Dolnji konec do Bukovja. Za oddaljene zaselke, upamo, da bo tudi letos delo končano. Cestna dela tudi napredujejo, čeprav bolj počasi. Asfaltirana cesta bo šla od Bukovja do Sovence. Vsi prizadeti občinarji prosijo, da bi popravili in uredili tudi cesto do trga pred cerkvijo.

Na kulturnem polju se naša mladina tudi dobro giblje. Prav skrbno se naše prosvetno društvo pripravlja za igro »Voda«. Požrtvovalni igralci upajo, da bodo mogli z njo nastopiti v »borovcih« že prvega maja. Ni pa prav gotovo, ker ima pri tem tudi vreme svojo besedo. Prejšnjo nedeljo so prišli s tržaškega radia posnemati tudi naš cerkveni zbor. Po radiu bomo slišali štiri velikonočne pesmi, katere so zapeli naši pevci.

SOVODNJE

Prejšnji teden je pri nas umrla gospodinja Ana Masten-Vižintin. Nutka, kakor so jo po domače imenovali, je učakala 73 let in je podlegla daljši bolezni v goriški bolnišnici. Bog ji daj večni mir!

V Sovodnjah se je v zadnjih letih precej zidalo. Precej novih zasebnih hiš je kar spremenilo zunanje lice nekaj dolge in prašne vasi. Novo stavbo si zida tudi domača »Kmečko - delavska posojilnica«. Predzadnjo nedeljo je imela letni redni občni zbor, ki je pokazal, da sloni ta naša gospodarska ustanova na trdni podlagi. Sovodnjska posojilnica šteje 124 članov. Denarni promet je lansko leto dosegel 300 milijonov lir; čisti dobiček pa 455 tisoč lir. Vloge so prišle na 91 milijonov in posojila na 52 milijonov lir. Občani gledajo z zaupanjem na ta denarni zavod ki bo lahko še dosti koristil za razvoj našega gospodarstva. V vasi imamo sicer kar 2 novi tovarniški podjetji, a za skupni občinski blagor prideta bolj malo v poštev, če izvzamemo gole delavske mezde. Opreti se bomo morali bolj na lastne sile, kot so to znali naši predniki, iz vrst katerih je prišla tudi pobuda za posojilnico.

NOVA ŠOLSKA POSLOPJA

Zdaj pred volitvami se marsikatero vladne obljube hitreje uresničujejo, kakor bi se sicer. Goriška občina je imela že dalj časa v načrtu zidavo novih šolskih poslopij za osnovne šole, in sicer v novem naselju pri pevmkem mostu, pri ločniškem mostu, v novem naselju pod nekdanjo bolniš-

Iz Goriške

nico v ulici Gelsi, v ulici Marconi in zadaj za kapucini v ulici Cipriani. Skupni stroški za nove stavbe so bili predvideni na 300 milijonov lir. V občinski blagajni pa jih ni toliko. Županstvo se je zatorej obrnilo za pomoč na osrednjo vlado. Precej časa je moralo zaman trkati, dokler ni prosvetni minister prejšnji teden odobril dodatni državni prispevek. Nove stavbe bodo začeli zidati v najkrajšem času.

Ob tem hvale vrednem šolskem prizadevanju goriške občine moramo dostaviti tudi svojo željo, da bi tudi glede stavbe za slovenske šole ukrenili tako, da bo ustrezno željam in potrebam naših staršev.

KRMIN

Naše mestece je dolgo let kazalo v sredini naselja starinsko, že razpadajoče lice. Posebno na Trgu svobode je vsak tujec, pa tudi domačin zmajal z glavo nad starimi stavbami, ki so kvarile podobo deloma že urejenega trga okoli spomenika padlim.

Zdaj se je pa županstvo resno odločilo, da podre tiste stare hiše okoli trga. Na njih zemljišču bodo zgradili prvo krminsko stolpnico. Imela bo sicer samo osem nadstropij, a bo vendar najvišja stavba v Krminu. V zgradbi bo prostora za 19 stanovanj, pet uradnih prostorov in pet velikih trgovin. Vseh prostorov bo 95. V načrtu je, da bodo zginile polagoma tudi druge stare hiše in bo Krmin res postal čedno središče furlanske okolice, kamor težijo tudi mnoge slovenske vasi.

S sosednje strani**Kostanjevica pri Gorici**

Zvedeli smo, da je apostolski administrator msgr. Mihael Toroš zopet hudo bolan. Bolehal je sicer že precej časa, zdaj se je pa moral zateči v okrevališče v Ankaran. Kot administratorjev namestnik opravlja visoko cerkveno službo delegat g. Andrej Simčič, solkanski dekan. Bolnemu gospodu monsignorju želimo, da bi kmalu okreval.

Medana

V Medani so v soboto popoldne zvonili na zadnji poti po vseh Brdih znanemu rojaku Antonu Simčiču. On je dolga, dolga leta zvonil vsem rajnim faranom, ker je skozi 72 let zvesto opravljal službo cerkovnika. Sam pa je učakal kar 89 častitljivih let. Ob 70-letnici ga je sam papež odlikoval za požrtvovalno delo v cerkvi. Služil je pod osmimi župniki, ki so bili z njim prav zadovoljni. Dolgo let je poučeval tudi dečke za strežniško službo. Zvest je bil pokojni Anton ne samo Cerkvi, ampak tudi svojemu narodu.

Veličastnega pogreba se je udeležilo več kot 1000 ljudi, 8 duhovnikov in 2 pevska zbora. Ob odprtem grobu je rojak in pesnik Ludvik Zorzut v presunljivih in lenih besedah orisal delo in življenje častitljivega možaka.

Bog naj mu nakloni obilno plačilo in naj potolaži številno družino — 8 otrok — ob bridki izgubi!

ARTHUR MILLER

SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA

Premiera Slovenskega gledališča

Modest Sancin

V torek je bila v tržaškem Avditoriju premiera Slovenskega gledališča, združena s proslavo štiridesetletnega odrskega dela igralca Modesta Sancina. Jubilant si je izbral ob tej priliki veliko vlogo v Millerjevi drami «Smrt trgovskega potnika».

Ta večer je močno izstopil iz niza gledaliških predstav, ki jih lahko gledamo na tem odru. Najprej je dalo praznično razpoloženje polno gledališče občinstva, nato pa izredno skrbno pripravljena predstava in dobra igra nastopajočih igralcev.

Ta Millerjeva drama je šla že preko vseh velikih svetovnih odrov in je prevzela gledavce po globoki človečnosti ljudi, ki jih je pisatelj ustvaril, in po pretresljivi usodnosti človeških poti in usod, ki se prepletajo v mozaiku življenja. Z velikim psihološkim poslušom spremlja avtor svoje ljudi, njihove skrite in razodete želje, njihove vzpone in padce, njihova hrepenenja in obup. Vse to pa je Miller zajel v izredno bistro odsko tehnično podobo, v ritmu življenja, ki pada in iz obupa vedno znova vstaja.

Da to delo zaživi polno življenje, potrebuje drugega velikega ustvarjavnega: gledališki človek mora z enako fineso in z enakim poslušom postvariti to, kar je avtor zamislil.

Režiser Slavko Jan

Tega dela se je oklenil rektor ljubljanske akademije za igravsko umetnost, Slavko Jan. Mislím, da smo videli v Trstu dve njegoví deli,

„Ženska in družba“

Pred kratkim je izšel nov zvezek v zbirki »Knjižice«, ki jih izdajajo slovenski duhovniki v Trstu. Kot izdajatelj so podpisani salezijanci v Marijanišču na Opčinah. Ta »knjižica« ima naslov »Ženska in družba«, napisala pa jo je Miranda Zafred, ki jo poznamo drugače po njenih filmskih kritikah.

Knjižica je razdeljena v naslednja poglavja: Ženska nekdanj, ženska danes, Žena-mati, Ženska narava, Ženska in moški, Družinsko življenje, Ženska v okviru družine, Kako vpliva moderno življenje na družino, Ženska in delo, Samostan, Ženska in moda, Krščanstvo in ženska, Beseda Petrovih naslednikov, Zaključne misli. V ta poglavja je strnila v glavnem vse, česar bi se morali zavedati moderno dekle in žena o svojem poslanstvu in svoji vrednosti v okviru krščanske družine in krščanske družbe. Knjižica je napisana živahno, moderno, sproščeno in brez vsakega vsiljivega in površnega poučevanja. To so v resnici razmišljanja in spoznanja ene izmed žensk, ene izmed tistih, ki jih vsi ti današnji ženski problemi zadevajo. Napisana je v resnici tako zanimivo, da jo je nemogoče dati iz rok, kakor hitro jo začnemo prelistavati, in to velja prav tako za bravce kot za bravke. Pohvaliti je treba tudi lepo slovenščino; tako je ta knjižica vsebinsko in jezikovno ena najlepših in najboljših, pa tudi najaktualnejših, kar jih je doslej izšlo v »Knjižicah«. Pogrešamo le poglavja o odnosti ženske do strašnega pojava splavov in preprečevanja rojstev, kar se je kot kuga razširilo tudi med slovenskim ženstvom. Moti nas tudi narobe, po šolsko obrnjeno ime avtorke na naslovní strani. To pa sta tudi edini in le majhni hibi resnično dragocene knjižice, ki bi zaslužila, da bi jo bralo kar največ slovenskih žensk.

Izdajateljem, našim slovenskim duhovnikom, pa je treba dati vse priznanje ne le za izdajo te knjižice, ampak za vse ogromno krščansko in narodno vzgojno delo, ki ga opravljajo s temi svojimi »Knjižicami«, ki izhajajo v precej visoki nakladi, pa so vendarle po veliki večini pošte.

Naslovno stran je opremil mladi slikar Klavdij Palčič. Tako so »Knjižice« tudi po zunanji opremi prav čedne.

ki ju ne bomo pozabili: režijo Porotnikov in režijo Trgovskega potnika, V obeh stvaritvah je Jan s tako fineso odkrival globine in odenke človeških usod, da je resnično manifestiral raven slovenske gledališke kulture pred nami in pred gosti. Z inženirjem arhitekture, Ernestom Franzem, je ustvaril prostor, v katerem je lahko dejanje našlo svojo pravo podobo in ritem, ki mu je dal le enkrat v vsem večeru kratek oddih. Režiser Jan je smiselno stopnjeval dogajanje in mu dajal tempo, dokler ga ni v križnih lučih reflektorjev in v glasbenih poudarkih v zadnjem obupu mojsirsko pognal v vrh, nato pa ga počasi zvalil v umirjen zaključni akord — kot nekoč grški tragedik.

Čeprav ni imel velike izbire igralcev in čeprav zahteva delo odlično igro vseh, je režiser Jan iz vsakega izmed nastopajočih izbral njegove največje zmogljivosti, tako da so skupno ustvarili zares lepo odsko podobo tega velikega dela. V mladih in starejših igralcih je bilo čutili načrtno pot, ki si jo je zamislil režiser, pa naj bo to tek po stopnicah, nervozno slačenje sukne, ali športni trening. Tudi v majhnem ansamblu je možno najti in izvabiti iz njega močan izraz — toda za to je potrebna močna režiserjeva osebnost. To je bilo brez dvoma čutili ves večer v vsakem prizoru. Z razpoložljivimi sredstvi je režiser Jan ustvaril nepričakovano lepo odsko umetnino.

Nosivec vsega življenja ta večer je bil Modest Sancin kot jubilant. Vlogo Willyja Lomana je to od njega zahtevala. On si jo je naložil rad, da bi v njej zaživel vse tiste odenke in polnosti življenja, ki ga je včasih v manjših, včasih v večjih izrazih poustvarjal, zlepa pa se ne zgrne na igralca v taki množini in v taki pestrosti kot se v trgovskem potniku.

Modest Sancin kot jubilant

Modest Sancin si je v štiridesetih letih življenja na odru nabral velikih izkušenj in dokopal do mnogih gledališko igravskih spoznanj. Strokovnjak je v svojem poklicu. In tenkočuten oblikovavec življenja, umetnik v poustvarjanju. V Willyju zazivi res da izredno veliko njegovih podob, ki smo jih videli in občudovali v nje-

Ob branju Kocbekovega dnevnika

V predzadnji številki ljubljanskih Perspektiv smo našli odlomek iz neobjavljenega dela Kocbekovega dnevnika.

Zanimanje, s katerim je javnost spis sprejela, in pazljivost s katero ga je prebirala, sta pričala, da imamo pred seboj nekaj pomembnega.

Po branju teh strani so se neubranljivo začeli nabirati vtisi in se kopiciti na sledi za resnico, za naukom, ki je vanje zavít.

Ze dnevnik »Tovarišija«, prvi del Kocbekovih spominov, je delo, mimo katerega ne bo mogel noben Slovenec več. V njem zveni s kozmično energijo napolnjeno vdušje časa-prostora, v katerem se je znašel slovenski narod med genezo svojega doslej najpomembnejšega zgodovinskega podviga.

Iz tega zadnjega odlomka pa zadoni vsa tragična problematika velikega svetovnega procesa prenavljanja, v katerega je naš narod zašel, ko so idejne sile razdelile in si stopile ostro z orožjem iz oči v oči.

Razbesnelost idejnih energij se prikaže v vsej svoji materialni silovitosti v skoraj vseh opisanih epizodah. Najbolj pa vendarle izstopajo nekatere: pisateljeva osebna tragika, dogodek z materjo, kateri so pobili sinove, nemško maščevanje nad nedolžno vasjo in še več drugih.

Posebno globoko presune stran, kjer je pisatelj v strahoviti tesnobi primoran, da prizna globoko nemoč in nezadostnost krščanstva v moderni situaciji.

Vsak proces počlovečenja mora skozi zgodovinsko trpljenje, da se subjekt preobrazi in dvigne na višjo raven.

govem dolgem gledališkem igranju. Skoraj si ne bi mogli misliti, da bo mogel tisti Sancin, ki je nekoč samo stopil na oder osrednjega gledališča v Ljubljani, na se mu je vse gledališče od srca zasmejal in s smehom pozdravilo, igrati nekoč vloge, kot je trgovski potnik. V prebliskih se spomniš na njegov nastop v Pesmi s ceste, v Zenitvi, v Gorenjskem slavku... a to le za trenutek. Danes se takoj obvlada in zresni, morda zamaje v rahlem mimičnem patosu ali kretnji, pa se že ujame v zadržanosti in resnosti nove vloge. Tako zahtevna vloga zahteva velikega igralca. In Modest Sancin je tokrat dokazal svojo zmogljivost. Iz utrjujoče hoje v začetku je stopnjeval polagoma življenje svojega junaka, mu dajal izrazita razpoloženja in napel njegovo pot k vrhu. Zaradi raznolikosti ambienta in življenjskih dob ni bilo čutili stalne in neprekinjene rasti v katastrofalnem koncu, a to bolj zaradi menjajočih se položajev kot zaradi kakega igravskega nedostatka. Sancinova podoba trgovskega potnika je zrel sad štiridesetletnega gledališkega umetniškega dela. Za delo zrelega oblikovavnega življenja, odrskega umetnika s finim poslušom.

Pretresljivo podobo njegove žene je zaigrala Leli Nakrstova, ki ji je znala dati vse tiste notranje boje, zadržanost in žalost, obup in izbruh, ko ji privre težja življenja do vrha. Verjetno je to ena največjih žena, ki jih je Nakrstova v svoji gledališki karieri ustvarila.

Ena najboljših predstav zadnjih let

Biff Staneta Starešiniča je nekoliko sunkovit, morda malce zaletav, kar ga moti delno potem tudi v govoru, vendar je ustvaril kljub temu dovršeno podobo sina, ki je brez pokoja, ki je razočaran in vzkipi v svojem hotenju, pa se spet zruši v občutku nemoči. V teh izrazih življenja je Starešiničeva igra še najboljša.

Silvij Kobal je zaigral bolj umirjenega Happyja, Adrijan Rustja pa posrečenega Bernarda. Oba igralca sta dobro rešila svoji vlogi.

Med ostalimi vlogami je prepričljiva vloga Jožka Lukeša, ki je mirna, vseskozi obvladana. Za tem je ustvaril Stane Raztresen skoro pravičnega strica Bena, ki mu je dal tudi izrazito in umirjeno podobo. Zelo dobro je zaigrala žensko Zlata Rodoškova, dala ji je pristen in odgovarjajoč prizvok. Prav tako je Rado Nakrst ustvaril Howarda z vsemi odenki neusmiljenega človeka. Mira Sardečeva je dobro poudarila vdušje s svojo kratko igro, prav tako Miranda Caharija in Edvard Martinuzzi.

V celoti je bil to torej eden najboljših gledaliških slovenskih večerov zadnjih let, najkvalitetnejši in najbolj obiskan. Z njim se je Slovensko gledališče ponovno afirmiralo in dvignilo.

J. P.

Prav v tem času se pa spominjamo, da se je nekaj podobnega dogodilo v Palestini pred dvatisoč leti za vse človeštvo.

Čim intenzivnejše je bilo trpljenje, tem polnejša je zatem izpopolnitev človeka ali človeške skupnosti in tem večja je zgodovinska pomembnost dogodka. Za duhovno muko sledi duhovno vstajenje človeka.

Na misel nam prihaja izredno dejanje, ki se je izvršilo v času okrog zadnje svetovne vojne v enem izmed premnogih prisilnih taborišč, kjer so se reševali »skupinski« ali »socialni« problemi človeštva. Opisuje ga ujetnik in povratnik, ki ga je doživel:

«Zgodilo se je v nedeljo na dela prost dan. Ujetniki so se zbrali na dvorišču za jutranje štetje. Tedaj je stopil iz vrste neki župnik, ki je bil z nami ujet. Izpod plašča je privlekel leseni križ, katerega si je bil sam na skrivaj zbil, in zaklical z močnim glasom po prostoru: „Kristus je vstal, v Resnici vstal!“ Razen njega ni namreč nihče vedel, da je tistega dne velika noč. Komaj pa je zadonelo velikonočno oznanilo, že so skočili taboriščni biriči besno na srčno postavo, in jo s tepežem in suvanjem povlekli v ječos.»

Pričevanje neznanega duhovnika v oddaljenem kraju, Kocbekovo pričevanje med nami in še marsikaj dokazuje da je tudi danes človek zmožen s svojim eksistencialnim trpljenjem prenašati navidezno nemoč krščanstva in jo skozi plodno metamorfozo spremeniti v novo gorljivo vstajenje in tako izpričati, da Bog ni umrl, ampak da je od smrti vstal.

A. L.

Življenje in mir Svete dežele

V mladih letih smo kaj radi prebirali potopis »Jeruzalemski romar«, ki ga je izdala Mohorjeva družba. Stran za stranjo je odkrivala mistično deželo življenja, trpljenja in veličastnega Kristu, sovega vstajenja.

Milijoni in milijoni ljudi po svetu poznajo Sveto deželo po opisih in jo vidijo tako, kot je bila pred dva tisoč leti. V resnici pa utripa novo in drugačno življenje po tistih svetih krajih.

Se v današnjih časih se za veliko noč zbira v Jeruzalemu na stotine romarjev. A kakšna slika se jim nudi! Bodeča žica kot na kaki fronti deli sveto mesto na dvoje. Za štiri in dvajset ur se odprejo prehodi za izraelske strani na jordanško. Ščitova procesija na veliki petek stopa po Kristusovih sledovih po vijugastih ulicah mimo mrkih vojakov in stražnikov, ki čepijo na križiščih pri strojnica in puškah. Turistične pisarne morajo izletnikom - romarjem preskrbeti izrael-

ski in jordanški potni vizum. Potovanje v Sveto deželo je danes še dosti bolj oteženo kot v srednjem veku, ko so jo imeli zasedeno Arabci in Turki.

Nekdanji svetopisemski kraji so razdeljeni med štiri države. Tir in Sidon z okolico spadajo k republiko Libanon. Severni kraji ob Jordanu so pod Sirijo. Arabska država Jordanija ima pod svojo oblastjo Betlehem, Jeriko, Oljsko goro, Golgota in sveti grob v Jeruzalemu. Izraelu pa pripadajo kraji iz prvih let življenja našega Gospoda in iz let njegovega učenja. Med vitkimi cipresami in oljčnimi gaji leže Nazaret, Kafarnaum, Genezareško jezero, Kana Galilejska, gora semerih b'agrov in Tabor, gora spremenjenja.

Svetopisemski kraji in mesta v novi judovski državi Izrael imajo pa vse drugačno lice kot ob Kristusovih časih. Kisriat Nasrät ni več stari, čudovito mehki Nazaret. Danes se dvigajo tod naokrog visoki dimniki industrijskih podjetij. V biblični Ezdrelonski planjavi, kjer so Izraelci branili svoje kraje pred vdori Filistejcev, se vrstijo moderni »kibbuzim« ali skupna naselja izraelskih pionirjev. Obširne žitne in sadne plantaže se širijo tja do morja. Po mirnih svetopisemskih krajih veje novo, nemirno življenje.

Ob Genezareškem jezeru, kraju Gospodovih čudežev in obilnem ribjem lovu, še danes love ribiči, a z modernimi motornimi čolni. Na obali se pa vrste moderni hoteli, zdravilišča in zabavišča za bogatine. Nekoč so tod živeli revni svetopisemski ribiči, danes polje moderno življenje.

Kraji, ki pripadajo državi Jordaniji, so revnejši tudi v današnji zunanosti, vendar niti od daleč ne vzbujajo tistega mističnega verskega nastrojenja, kakršnega si predstavljamo doma. V Jeruzalemu hranijo ključce Svetega groba muslimanske oblasti. Dvakrat na dan jih simbolično izroče zastopnikom treh verskih skupin: katoličanom, pravoslavnim in muslimanom. Vsi ti imajo v cerkvi Svetega groba svoje pravice. V pravem labirintu kapelic, oltarjev, svetilk, kipov; vse v polmraku, stisnjeno in natrpano. Vsa ta skupina stavb, cerkvic in prizidkov pokriva tla Golgote, kraja križanja in groba Jožefa iz Ar-

mateje, kjer je bil Kristus pokopan in je na tretji dan veličastno vstal. Neredkokrat se zgodi, da pride na teh svetih krajih do prepirov in celo do spopadov med pripadniki verskih skupin. Arabski stražniki pa mirno gledajo, dokler se duhovi ne pomirijo in zatope v mistično pobožnost.

Le tam na Oljski gori more tudi novodobni jeruzalemski romar uživati tajno prisotnost Gospodovo, kakor da so še sveže Njegove stopinje pod tisočletnimi oljkami. O nekaterih, ki se zde že okameneli, pravijo, da so na novo pognale iz debel, ki so rastla še v Kristusovih časih. Pod njimi poganjajo za veliko noč sveži ciklami.

Ves prostor so frančiškani obdali z visokim zidom. Sveta tihota objema prostor, kjer je Gospod sprejel kelih trpljenja za vstajenje. Tukaj se duša lahko preda svetemu občutju. Trenutki se ustavijo, le od daleč bije na ušesa šum jeruzalemskega velemesta; tam utripa novo življenje, tu pa se razliva sama sveta spokojnost.

SLOVENSKA ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST V TRSTU

Skavtski priročnik

Te dni je v Trstu izšel »Skavtski priročnik«, ki ga je izdala in založila založba »Duhovne knjige«, priredil pa ga je dr. Jože Prešeren.

Nova knjiga ima 475 strani in je torej ena najzajetnejših slovenskih knjig, kar jih je po tej vojni izšlo v Trstu. Tiskala jo je slovenska tiskarna »Graphis«.

V predgovoru je med drugim rečeno: »Ta knjiga je namenjena vsem. Skavti in skavtinje bodo iz nje črpali snov za pripravo na I. in II. razred. Drugi bodo v njej našli zdrave ideje in mnoge koristne reči: kako naj skrbijo za svoje zdravje, si pomagajo v raznih okoliščinah, si uredijo svoj dom, se zanimajo za izobrazbo.«

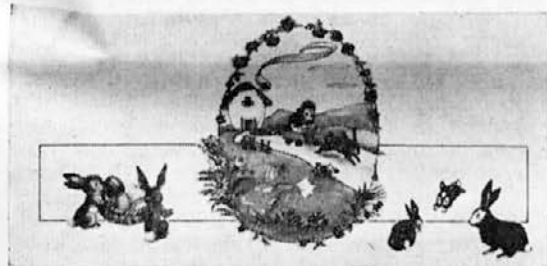
»Pri pripravi knjige so sodelovale osebe, ki so napisale laštne izkušnje in izkušnje stotisočev skavtov po svetu. Risbe so pripravili gg.: dr. ing. Franc Piščanc, Bambič Milko, S. K. in Palčić Klavdij, ki je naredil naslovno stran.«

Založbi, ki je založila in izdala tako obširno in zanimivo knjigo, je treba samo čestitati.

O znamenju križa

Pri starih sredozemskih narodih je bila ustaljena navada, da so velike zločince, morske roparje in državne veleizdajavce kaznovali s smrtno kaznijo na križu. Kot državni veleizdajavec, češ da se je izkliceval za kralja, je bil po Pilatovi obsodbi, razglašen tudi naš Zveličar. Saj je ukazal pritrditi na vrh križa tablico z napisom: Jezus Nazarenus Rex Iudaeorum (INRI) ali Jezus nazareški kralj Judov.

Križ (crux) je imel v prvem stoletju različne oblike. Po starih sporočilih je bil Kristus pribit na križ, ki je imel znamenje velike črke T. Ta črka je pri prvih kristjanih veljala za sveto znamenje. Po navadi so na povprečni tram že prej razpeli obsojenčeve roke in so ga z njim vred

potegnili na pokončni kol ter nato z žebli pribili ude. Smrt je bila silno mučna, ker so se raztegnile vse žile križanega. Kri je udarila v glavo in v srce. Krvavenje se je ob velikih ranah ustavilo in muke so trajale najmanj dvanajst ur. Rablji so jih skrajšali tako, da so ali s koli razbili ude ali pa s sulico prebodli srce, kar se je po poročilih evangelistov zgodilo tudi s Križanim.

Rimljani so poznali še drugačne oblike in znamenja križa. V rabi je bil tudi križ, ki je imel dva tramova v obliki velike črke X ali Andrejev križ, ker je na njem pretrpel mučeniško smrt apostol Andrej.

Posebno obliko je imel severni križ z dvema povprečnima gredama; pozneje znan kot ruski križ. Tri povprečne grede je pa nosil v kasnejših dobah tako imenovani papeški križ. Vse te oblike križa so do danes še v rabi pri heraldiki, za plemiške znake in pri oblikah za odlikovanja in svetinje. Ze srednjeveški vladarji so v znak hramosti in časti podeljevali zlate križce, srebrne, z dragulji obsute ali brez njih in podobne.

Ze v drugem stoletju so kristjani priznavali križ za medsebojno spoznavalno znamenje in za znak krščanstva. Takrat je prišlo tudi v navado, da so se prekrižali, in sicer na zapadu od leve proti desni, na vzhodu pa od desne proti levi. Znamenje križa so začeli postavljati tudi na oltarje in so ga nosili tudi pred procesijami in poglobnimi sprevodi.

V 5. stoletju so dodali h križu še podobo krvavečega jagnjeta, ki leži ob vznožju. Cerkveni koncil v Carigradu je pa leta 680 vpeljal navado, upodabljanje tudi Kristusovo telo na križu; na ta način se je razvilo znamenje še danes običajnega razpela.

Tako se je iz nekoč najbolj sramotnega znamenja za zločince, križa, razvila podoba in znamenje zmage ter vstajenja.

Ime in dan velike noči

O vseh drugih praznikih v letu poznamo, kakšen je izvor njih imen. Za praznike o Kristusovem trpljenju in vstajenju imajo pa različni narodi skoro vsak svoje ime.

Pri nas je že od nekdaj udomačeno ime: velika noč. Nemci imenujejo te praznike Ostern, menda še po nekom starem germanskem božanstvu Ostara. Severni Slovani imajo lepo ime Vstajenje; Rusi se na ta praznik poljubijo s pozdravom Hristos voskrese! ali Kristus je vstal. Velika noč je za njih praznik Voskresenje.

Romanski narodi so vajeni imena, ki ima koren pash, odtod pasqua ali latinsko pasha. Ti so najbližje prvotnemu imenu »pèsach«, ki prihaja iz hebrejščine ali iz ka'dejščine »pisach«. Beseda pomeni »mimohod«. Izraelci so namreč obhajali dan, ko je šel angel Gospodov v deželo faraonov, kjer so živeli Izraelci v egiptovski sužnosti, da bi za kazen pomiril vse prvorojence. Sel je pa mimo hiš, kjer so prebivali Izraelci in so v znak miru obarvali podboje hišnih vrat s krvjo zaklanega jagnjeta. Jagnje miru je postalo tudi znak velike noči in angelov mimohod ali pasha ime za velikonočne praznike.

Apostoli so krščansko veliko noč obhajali že na dan prve obletnice Gospodove smrti. Potem se je ustalila navada, da so Izraelci praznovali ta dan ob prvi polni luni meseca nissana, ki bi bil naš marec. Po evangelistu Janezu je bil narreč Kristus križan na dan, ko so imeli navado žrtvovati jagnje za »pesach«. Ta dan in marčna polna luna sta pa sovpadala.

Sele v kasnejših letih so praznik velike noči prenesli na petek po polni luni, ker je bil petek dan Gospodove smrti. Polagoma so ga zaradi posta prenesli na naslednjo nedeljo, ko se je zgodilo vstajenje. Na ta način so že prvi kristjani praznovali skupaj spomin trpljenja in vstajenja.

Dokončno je pa cerkveni zbor v Niceji leta 325 sklenil, naj se obhaja velika noč na nedeljo po prvi pomladanski polni luni. Po gregorijanskem koledarju so jo določili na dan 21. marca.

Velika noč je zaradi luninih sprememb premlajv praznik, ki niha v razmahu 35 dni. Najbolj zgodnja velika noč pade na dan 22. marca, najbolj pozna pa na dan 25. aprila. Redka so leta, ko se velikonočni datum dotakne teh skrajnih meja. Zadnja najbolj zgodnja velika noč je bila leta 1818. Zadnja najbolj pozna pa leta 1880. Letos obhajamo ta veliki krščanski praznik nekako v sredini možne koledarske dobe, ko se začne že tudi vsa narava prerajati v novem vstajenju.

Srečal sem jih med stojnicami s sadjem na Ponterossu: vsi so jih gledali, ne s preočito radovednostjo, saj Tržčani so vajeni tujcev vseh mogočih ras. A vendarle si branjevke in mimoidoči niso mogli kaj, da bi si jih takole od strani ne ogledali. Bili so res nenavadna družinica: on ne ravno visok, a širokopleč in zagorel od sonca, kot bi se bil pravkar vrnil s planin ali kot da je bil dolgo na morju. Kakšne rase pa je bila ona, je bilo težko pogoditi. «Kitajka je» — je rekla ena od branjev, «Kje neki», je rekla druga. «Saj vidiš, da nima oči postrani», «Morda je Indijka», je ugibala tretja. «Potem bi bila oblečena v tisti svoji «sari» ali kako se mu že pravi», je rekla četrta. «Ali misliš, da se morajo vse nositi po indijsko?» ji je odvrnila ona.

Vsekakor je bila postavna ženska, z bujnimi, kodrastimi črnimi, na tilniku spetimi lasmi, ki so ji obdajali ovalni rjavi obraz z napetimi ustnicami in se nikakor niso dali vsi zajeti v sponke. Oblečena je bila v preposto rožnato poletno obleko nemškega kroja, hodila pa je kakor kraljica.

On je nosil na rokah ljubkega, morda dve leti starega fantička temne polti in silno živih, velikih oči, o katerih ni bilo mogoče reči, če so zelene ali rjave. Kakih šest let stara deklica pa je razigrano kot žrebiček tekala po vsem trgu. Imela je bujne črne lase, ljubeč obrazek s topim noskom in je bila čisto podobna materi.

Nakupili so si polno mrežo vsakovrstnega sadja in se obrnili, da bi se vrnili v hotel, toda tedaj je deklica nenadno izginila. Klicali so jo, a zaman. Slučajno sem bil videl, kako se je nekaj hipov prej tiho izmuznila ob kanalu proti morju. Bila je skrita za parkiranimi avtomobili in je strmela v zeleno vodo kanala ter slovkovala imena čolnov, ki so bili privezani v njem.

Prijel sem jo za roko. «Deine Mutti wartet auf dich», sem ji rekel. Slišal sem bil, da govore nemško. Odpeljal sem jo k njim. Tako smo se seznanili. Ko pa je on slišal, da sem časnikar, se je nasmehnil. «Kolega», je rekel, in bila je potrebna le še skodelica črne kave, pa smo bili skoraj prijatelji. Tudi on je bil namreč časnikar. Ostali so nekaj dni v Trstu in tako sem imel priložnost zvedeti za njihovo čudno zgodbo.

«Od časa do časa moram odpeljati Vaeà kam k morju, na jug, drugače oboli od domotožja po njem. In otroka sta se v tem vrgla čisto po njej», je rekel.

«Gospa ni Nemka?» Kaj manj duhovitega mi ni hotelo priti na misel.

«Ne, Z otočja Tuamotu je doma».

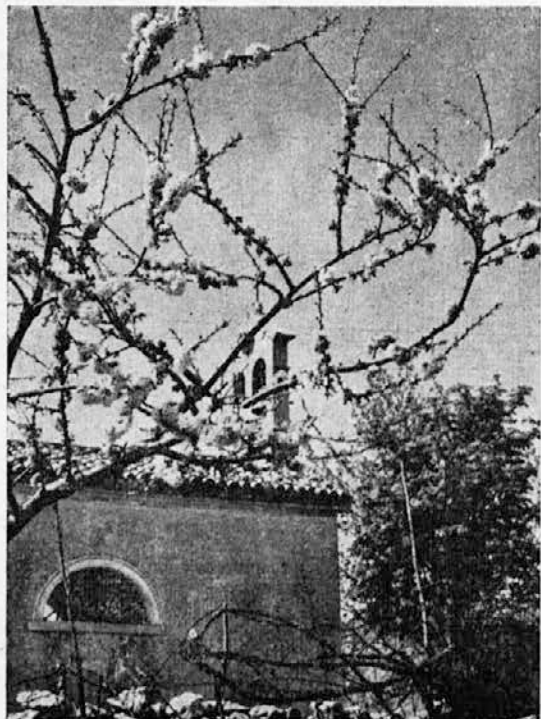
«Na Tihem oceanu?» Nisem mogel čisto prikriti začudenja.

«Blizu otočja Tahiti, Nekaj sto milj proč», je pojasnil.

Zvečer, ko smo sedeli pri sladoledu na Vialu in je bila žena zaposlena s tem, da je neprestano hodila iskat otroka, ki sta se podila med sprehajalci in se ji vsak hip skrila, mi je povedal svoje nenavadne doživljanje.

«Pred seboj imate človeka, ki je pobegnil iz paradiza», je mirno rekel in si prižgal cigareto.

«Iz kakšnega paradiza?».

V Padričah spomladi

«Iz pravega zemeljskega paradiza. Mislim, da tudi Adam ni živel v lepšem».

In je začel pripovedovati. «Doma sem iz Berlina. Bilo mi je šele osemnajst let, ko sem moral v vojsko. Poslaljo so me na vzhodno fronto. Bil sem tudi pred Stalingradom in prišel v ujetništvo kot toliko drugih. Dal sem skozi razna taborišča, v evropski Rusiji in v Sibiriji, ter se naužil mraza, uši in lakote. In v tistih pustih dneh, ko sem izmenoma vihtel drvarsko sekuro in se praskal, sem sanjaril o tem, kaj bom storil, ko bom spet prost. Imel sem že čisto jasen načrt. Mislim, da mi je prišel na misel že tam pri Stalingradu, ko sem ležal v luknji, ki jo je skopala bomba, in se zanašal na verjetnostni račun, da najbrž nobena druga ne bo vsekala natančno tja, kamor je ena že padla. In res se je izkazalo, da to drži. Zato sem še tu. V tistih hipih sem besno zasovražil vojno in Evropo, ki sama sebe mrcvari. Ubijanje, pa čeprav iz «vzvišenih» ideoloških vzrokov, se mi je studilo. Drgetajoč od mraza in strahu sem zagledal v duhu kot privid podobo čudovitega, samotnega tropskega otoka sredi oceana, s celim gozdom visokih kokosovih palm, ki se počasi zibljejo v pasatnem vetru, široki pas belega koralnega peska pa se blešči v soncu. da jemlje vid. Slika takega otoka sem našel v eni potopisnih knjig, ki sem jih strastno rad prebiral. Bogve kdaj se mi je vtisnila v spomin, morda že mnogo let prej, ko sem bil še deček. Tiste hipe tam, med grmenjem Stalinovih orgel in živžganjem krogel, ki so letela preko jame, v kateri sem ležal, sam, odrezan od ostalih, pa se je spet pojavila pred mojimi očmi. In ni mi šla več iz spomina. V Sibiriji sem naprej sanjaril o tistem otoku. Zasovražil sem vse, kar je bilo okrog mene in kar je bilo zvezano z imenom Evropa. Sklenil sem, da bom ob prvi priložnosti, ko bom spet prost, zapustil Evropo z njenimi grozotami, krvolonoštvom in ideološkimi krčji ter si poiskal tak otok in ostal na njem. Postavil si bom kočjo in lovil bom ribe, nabiral bom sadeže, tudi zemljo bom obdeloval. kolikor se mi bo ljubilo, že zaradi zdravja, in se nikoli več ne bom vrnil v takomenovano civilizacijo. In tako sem tudi storil. Leta 1947 so me namreč izpustili, zaradi moje mladosti. Vrnil sem se domov, se vpisal na univerzo, toda nisem se mogel več živeti v nove razmere. Privid tistega otoka, ki čaka name sredi oceana, mi ni šel več iz misli. In temu se je pridružilo najbrž skrito hrepenenje velikomestnega otroka po naravi. Tako sem se nekega zimskega dne, ko je postalo hrepenenje po soncu, samotni in čistosti naravnega življenja v meni skoro nevzdržno, vkrcal v Hamburgu na ladjo kot kuharjev pomočnik in se podal iskat tisti sanjski otok, o katerem pa sem vedel, da obstoja. Moral je obstojati. Na daljavo, preko oceanov sem čutil vonj njegove razgrete zemlje in njegovih dišečih trav in cvetja. In res sem ga našel».

Spet si je prižgal cigareto. Pod drevesi na Vialu se je z mračilo in plamenček vžigalice je rdeče obsijal njegov ozki, zagoreli obraz.

«Vkrcavali smo kopro v Papeete in med čakanjem sem si ogledal otok in delal izlete tudi na sosednje otoke. Zdelo se mi je, da mora biti tod nekje tisti moj košček obale s palmami in belim peskom, ki sem ga videl v svojih prividih. Zato sem sklenil ostati. Dal sem si izplačati, kar mi je še pripadalo, in sem dal slovo ladjam in Evropi. Toda tudi tam na tistih otokih je bilo še preveč vrveža, preveč ladij, ki so pristajale, preveč turistov, preveč filmskih režiserjev in preveč domačinov, ki so se šli filmske tatiste. Zato sem moral iskati naprej. Vedel sem, da je tam okrog na stotine otokov, razsejanih po prostranstvih oceana, in ni mogoče, da bi do vseh vodile redne ladijske in letalske proge, in da bi prebivalci povsod hodili po evropsko oblečeni, govorili francosko ali angleško in pili pivo in whisky. Studiral sem zemljevid in se nazadnje odločil za otočje Tuamotu. Domačini, ki so poznali tamkajšnje razmere, so mi povedali, da je tam samota, kolikor je kdo hoče. In zares sem našel, kar sem iskal: majhen otoček, atol z ogromnimi vitkimi palmami kosmatih debel, in širok in dolg pas bleščeče be-

V Sv. Križu pri Trstu

lega peska, zeleno laguno in nekaj koč domačinov, ki so me sprejeli, ne da bi veliko spraševali. Puščali so me samega, če sem le namignil, da bi bil rad sam, in se mi niso približali, dokler jih nisem spet sam poiskal.

Našel sem vse, kar sem iskal, in bil sem srečen. Zares srečen. Po ničemer se mi ni tožilo, niti po udobnosti civilizacije, niti po družbi ali po novicah iz sveta. Zgradil sem si kočico iz kolov in palmovega listja, prav takšno kot jih imajo domačini, le da je bila v njej tudi policca za nekaj knjig, ki sem jih prinesel s seboj. Včasih sem vzel katero tudi v roke, toda le redkokdaj. Največ sem ribaril, nabiral sadeže kot domačini, si pripravil hrano na ognju pred kočjo, snal, kadar se mi je zazdelo, pisal dnevnik, kadar se mi je zljubilo, odplul v domačinsko pirogo raziskovat druge otoke, od katerih mnogi sploh niso obljudeni. Na takih sem ostal včasih cele tedne sam. Ko pa se mi je zahotelo človeške družbe, sem spet porinil pirogo v ocean, razpel jadro in si poiskal kak obljuden otok ali pa se vrnil «domov», na svoj otok.

Dogodki moje mladosti, vojne in ujetništva so se mi zdeli zdaj silno daleč, kakor da bi bil doživel vse tisto v kakšnem svojem prejšnjem življenju. Vendar pa nisem skoro nikoli premišljeval o preteklosti in o tistem, kar se mi je zgodilo v vojni in ujetništvu. Niti sanjalo se mi ni nikoli več o tistem, kakor da se je nekje med vožnjo z ladjo proti Tahitiju moje življenje pretrgalo in se tu spet začelo, a brez vozla, ki bi ga bil spenjal s prejšnjim življenjem. Bilo mi je, kakor da sem se nanovo rodil. Včasih sem si po večkrat ponovil svoje ime in se resnično začudil, kako da nosim tako čudno, tuje ime na koralnem otočku sredi Južnega morja. Moral bi si ga bil spremeniti, a tega vendarle nisem storil, ker sem hotel ostati jaz. Nisem se hotel odtujiti samemu sebi. Hotel pa sem z lastnim življenjem in na samem sebi dokazati, da je samo to resnično, pravo, človeka vredno življenje, ki ga zdaj živim. Bil sem popolnoma miren in zadovoljen sam s seboj in s svetom. Po ničemer nisem čutil domotožja in zaradi ničesar me ni pekla vest. Nikogar nisem zanustil v Evropi, da bi me bilo moralo skrbeti zanj. Oče je že umrl kmalu po vojni, ko sem bil še v ujetništvu, mati pa je živela pri moji poročni sestri in vedel sem, da ji je dobro; in tu pa tam, čeprav poredko, sem ji tudi poslal kakšno pismo, če sem imel ravno priložnost, da ga odpošlim. Bil sem tako miren in srečen, da se mi je zazdel Robinson Crusoe z vsemj svojimi skrbmi in garanjem pravi pomilovanja vreden živčev z primeri z menoj.

PARADIŽA

Tako je minilo nekaj let. Potem pa sem spoznal Vaeà. Pravzaprav sem jo poznal že kot nedoraslo dekle, ne da bi se bil posebno brigal zanjo, čeprav se mi je zdela vedno zelo ljubka, zlasti kadar je pela v zboru domačinske pesmi «fagu» ali plesala. Toda vsa dekleta na tistih otokih so ljubka in razen tega se mi ni bilo treba ravno truditi za njihovo naklonjenost. Toda ko je neke noči spet plesala sama sredi kroga domačinov, ki so pleskali v taktu, in med katerimi sem sedel tudi jaz, se mi je nasmehnila, bolj z očmi kot z usti, in od takrat mi je bila vedno v mislih. Nosil sem ji najboljše ribe, ki sem jih ujel, in najlepše sadeže ter sadove iz svojega majhnega vrtička, kjer sem sejal semena, katera sem dobival s Tahitija, bolj iz radovednosti, zaradi poskusov, kakor iz potrebe. In potem si nisva več skrivala, da se imava rada.

Prvi misijonar, ko se je izkrcal za nekaj ur na našem otočku, naju je poročil tudi po krščansko. Mislil sem že, da bom za vse življenje ostal tam, in ni mi bilo žal. Zdaj sem bil še srečnejši kot kdaj prej. Niti nisem bil več sam, ampak sem imel ob sebi najslajše dekletke, ki si ga more človek želeti, stoprocentno žensko, da se izrazim tako banalno, mило, nežno in ljubečo, pa vendar temperamentno, vedno zdravo in dobre volje. Bilo je čudovito živeti z njo tam v samotni. Bila mi je tisto, kar je bila Eva Adamu, edina in vse človeštvo hkratu. Zdaj so bili izleti s pirogo na druge otočke še lepši. Imel sem njo, s katero sem lahko delil svojo srečo in ki je delila z menoj moč čudovite samote, ne da bi bil kdaj začutil, da mi jo moti. Le še bolj sem jo užival.

In spet je minilo nekaj let. Rodila se nama je hčerka in medtem sva bila tudi nekajkrat v Papeete, da sva nakupila vse potrebno za otroka in za Vaeà, ker otrok in mlada mati sta vendarle potrebovala marsikaj, češar samotni koralni otoček ni premožeg. Vendar sem se vedno spet rad vračal na najin otoček in prav tako tudi Vaeà. Nikoli mi ni prigovarjala, da bi ostala v Papeete, kjer je mnogo več življenja. Zlasti njej se je moralo zdeti Papeete pravo velemesto s svojimi trgovinami, zabavišči, hoteli, avtomobili, letali in ladjami v pristanu. Ostala pa je kakor prej kakor takrat, ko sem jo spoznal. Začelo pa se je nekaj dogajati z menoj, nekaj čudnega. Morda je bil vsemu kriv radijski sprejemnik, ali pa to, da sem začel učiti njo in otroka nemško, ali vrag sigavedi kaj. Morda čisto enostavno, moja narava.

Za hip je prenehal in se nasmehnil Vaeà in otrokama, ki so držec se za roke prišli mimo, sprehajajoč se po drevoredu, pomešani med druge sprehajavce. Potem se je za hip zamislil, sledeč z očmi lepi postavi Vaeà, kot da skuša še enkrat doumeti, kaj bilo tistemu vzrok.

Ne spominjam se več dobro, če sem začutil tisti nemir, že preden sem si kupil v Papeete radijski sprejemnik na baterije, ali pa je bilo le

posledica, da sem ga kupil in začel poslušati radijske oddaje iz sveta tam zunaj. Dejstvo je, da me je začelo nenadno hudo mikati, da bi se spet vključil v dogajanje v svetu. Poslušal sem vesti in glasbo iz Avstralije, Amerike, Japonske in Indije in pri tem se me je vedno bolj polasčal čuden občutek, kakor da nekaj zamujam. Ne da bi se bil navečel svoje samote in svoje sreče na otoku. Niti najmanj. Toda nisem več občutil notranjega zadoščenja nad to svojo srečo. Bilo mi je, kakor da bi se je moral sramovati, bogve zakaj in pred kom. Poslušal sem vesti o uporih in spopadih, o znanstvenem napredku in iznajdbah, o Sputnikih in Pioneerjih, o boju idej in političnih gibanj, o gospodarskih uspehih in neuspehih, o problemih v nerazvitih državah in o delu Združenih narodov, o demokraciji in komunizmu ter vse drugo, kar sem bil slišal tudi že prej, vendar pa me ni pritegnilo. S temi nalogami boste morali opraviti brez mene, saj ste tudi ustvarili vse te probleme brez mene, sem si mislil. Toda zdaj me je prevzelo nekaj kot tiha želja, da bi bil pri vsem tem zraven, da bi bil udeležen pri tem življenju in ustvarjanju v svetu. Naenkrat sem začutil svojo osamljenost tudi kot breme. Onemogočila mi je, da bi sodeloval pri vsem tistem, kar je poganjalo svet naprej.

Skušal sem zatreti v sebi tisto novo hrepenenje in usmeriti svoje misli drugam. Objadral sem s pirogo. Vaeà in otrokom vse otočje, celo najbolj oddaljene atole, in se skušal kar opijati z lepoto tiste čudovite oceanske narave. To

da ponoči nisem mogel spati od misli, in če sem spal, sem se mučil v sanjah in se nemirno obračal. Vaeà je kmalu opazila, kaj je z menoj, in neke noči mi je mirno rekla: »Vem, da te vleče nazaj v tvoj svet. Zakaj bi ne šel? Ti nisi tu doma in zate je vse drugače kakor za nas. Jaz bom žalostna, a bom vseeno zadovoljna, če bom vedela, da si srečen in miren, tam daleč v Evropi, v tvoji domovini.«

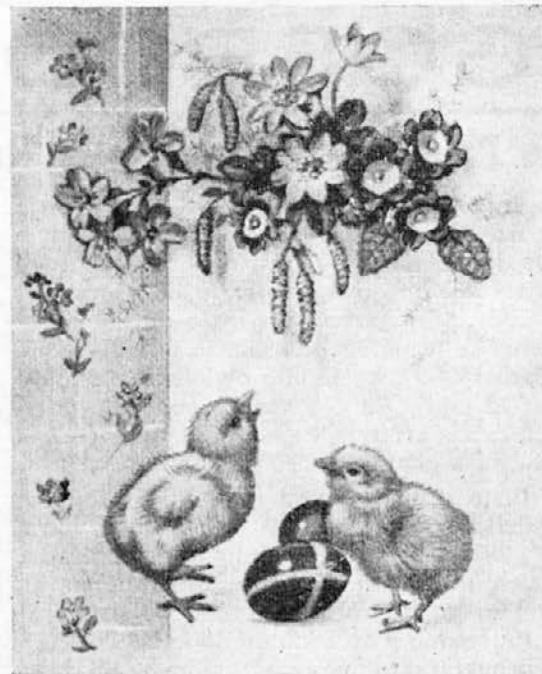
Tajil sem ji svoj nemir, ona pa je rekla: »Človek, kot si ti, ne more vse življenje prebiti na tem samotnem otoču.«

»S tako ženo že, kot si ti, Vaeà,« sem skušal obrniti vse v šalo.

»Niti s stokrat boljše ne,« je odvrnila in me poljubila.

Toda kadar sem jo čutil ob sebi sredi noči, ko nisem mogel spati, ali kadar sem jo opazoval, kako se je igrala z otrokom v zeleni vodi lagune ali pa se vrtela okrog ognja pred kočo in s svojim mehkim, nizkim glasom pela «fagu» o bogovih in junakih svoje rase, sem do dna svojega bistva čutil, da sem srečen in da bi nikjer drugje na svetu ne mogel tako mirno in zbrano uživati svoje sreče. Toda hip nato se me je že spet lotil nemir. Po cele dneve in tedne nisem odprl sprejemnika, toda potem me je ona prosila, naj ga odprem, češ da hoče poslušati glasbo.

Nekoč, ko mi je že pohajal denar, ki sem ga bil prinesel s seboj — nakupi v Papeete so ga naglo požirali — mi je prišlo na misel, da bi kaj napisal za kak nemški dnevnik, iz svojih izkušenj v Tihem oceanu. Ko sem se znašel spet na Tahitiju, sem napisal na izposojen stroj serijo člankov in jih poslal nekemu razširjenemu nemškemu dnevniku. Res jih je objavil in mi poslal honorar. Hkrati pa so mi začeli pošiljati tisti list. Prosili so me tudi za nadaljnje sodelovanje. In ker sem potreboval denar, sem spet pisal. Tako je bil obnovljen stik s tistim svetom, o katerem sem mislil, da sem mu za vedno obrnil hrbet. Potem me ni več izpustilo. Zdaj nas torej vidite tu,« se je nasmehnil in pobožal otroka, ki sta pritekla k njemu, po temnolasih glavičah.

»Ze tri leta sem urednik pri tistem listu,« je pristavil.

»In vam je žal, da ste zapustili svoj paradiž?« sem vprašal.

»Včasih že,« je rekel. »Toda zdaj vem, da človek ne more biti nikjer popolnoma srečen. Nemira in hrepenenja po nečem, kar ga čaka v daljavi in kar misli, da mora doseči, ne more nikoli popolnoma zadušiti v sebi. To hrepenenje je upanje, človek pa nikoli ne more priti do konca svojemu upanju. Potem bi ne mogel več živeti. Zato se je najbrž tudi Adam odrekel svojemu paradižu.«

»Sicer pa ste tudi vi vzeli najlepše iz svojega paradiža s seboj,« sem rekel s pogledom na Vaeà ki je tiho poslušala konec najinega razgovora.

»Res je,« je pritrdil in oklenil njeno lepo oblikovano rjavo nadlaket s svojimi prsti.

KONEC

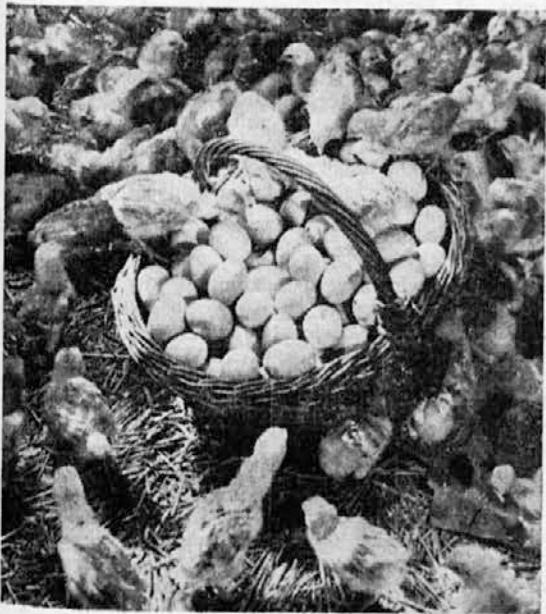
Jezusa je omenjal tudi Talmud

Ameriški znanstvenik prof. Abraham I. Catsh je odkril pri študiju starodavnih judovskih rokopisov v leningrajski knjižnici, da je prvotni judovski Talmud omenjal Jezusa in da je bilo njegovo ime šele pozneje izpuščeno iz njega. Talmud je, kot znano, zbirka razlag davnih rabinov o biblijskih dogodkih in naukih. Prof. Catsh, ki je predsednik instituta za hebrejske študije na univerzi v New Yorku, je posvetil posebno pozornost zbirki leningrajske državne knjižnice, ki je znana pod nazivom Antoninova Genizah. To je zbirka silno starih judovskih rokopisnih knjig, ki jih je odkril neki ruski duhovnik, po imenu Antonin, okrog leta 1860 v sinagogi v Kairu. Ker tamkajšnji Judje niso smeli skuriti starih rokopisov, katerih niso več potrebovali — knjig, v katerih je omenjeno božje ime, namreč niso smeli uničiti — so jih pokopali. Tako pokopališče svetih knjig so imenovali «Genizah».

Antonin je odkril okrog 1200 najstarejših rokopisov iz tistega «pokopališča», ki si ga je dal odkopati, in jih je odnesel s seboj v Rusijo. Nekateri rokopisi so bili iz devetega stoletja. Pozneje je tudi ameriški znanstvenik Salomon Schlechter odkril nekaj takih rokopisov. Odkritje nekega rokopisa Talmuda je celo iz časa okrog leta 500 po Kr. in prav v njem je prof. Catsh odkril da omenja Jezusa in njegova dejanja. V poznejših časih so cenzorji novih izdaj Talmuda v raznih državah prisilili Jude, da so izpustili iz svoje svete knjige omembe Jezusa, ker so se jim zdele žaljive za krščanstvo. Po mnenju prof. Catsha je to važno odkritje in bo močno vplivalo na vse, ki se ukvarjajo z zgodovino judovske vere.

To pa je tudi nov zgodovinski dokaz o resničnem bivanju Jezusa Kristusa na Zemlji in ima najdba torej svoj pomen tudi za krščanske zgodovinarje.

Prof. Catsh je posnel tisti rokopisni odlomek tudi na mikrofilm.

GOSPODARSTVO

Pridelovanje koroze v Italiji v zadnjem stoletju

Pred 100 leti je bilo v Italiji pridelovanje koroze še bolj razširjeno, kot je danes. Medtem ko je danes s koruzo posejanih letno največ 1,2 milijona ha, jih je bilo pred 100 leti pol milijona več. S koruzo obdelana površina se je potem še širila in dosegla višek v letu 1896-97, ko je bilo obdelanih 1.957.000 ha. Od takrat se je s koruzo obdelana površina začela krčiti in v zadnjem letu — 1962 — dosegla komaj 1.120.000 ha.

Cisto drugače pa se je razvijala količina pridelka koroze. Pred 100 leti ni bilo v navadi globoko oranje, ni bilo selekcioniranja semen in tudi ne uporabe umetnih gnojil. Zato so bili takratni hektarski donosi nizki — tudi samo 7 do 8 stotov do leta 1958. Najvišji hektarski donos z 32,9 stota je bil dosežen leta 1959, ko je celotni pridelek dosegel skoraj 40 milijonov stotov.

Najvišji hektarski donosi in pridelki koroze so bili doseženi s hibridno ali ameriško križano koruzo, ki se je pojavila takoj po vojni, a se je začela posebno hitro širiti pred 10 leti. S to koruzo so bili prekoračeni hektarski donosi 100 stotov, in to ne samo na prvovrstnih namakalnih njivah.

Navedeni in doslej najvišji pridelek skoraj 40 milijonov stotov koruznega zrnja pa ne zadostuje za notranje potrebe v Italiji,

KJANTARICA BO IZGINILA

Kjantarica, to je približno dvoliterska steklenica z okroglim trebuhom in precej dolgim vratom ter s trsjem opletena, je bila ustvarjena kot posoda za prodajo vina na drobno. Ta steklenica je bila znana po vsem svetu in je bila tudi neke vrste jamstvo za pristnost vina Chianti iz Toskane. To je bilo nekoč, v zadnjih desetletjih pa ni več takò, ker so rabili isto ali podobno steklenico tudi za druga vina in tudi za druge pijače.

Ta steklenica pa je sedaj obsojena, da izgine, in sicer iz dveh razlogov. Prvi razlog je že omenjen, ker ta steklenica ne predstavlja ničesar več. Drugi razlog pa je bolj učinkovit: ženske, ki so do sedaj opletale steklenice, so se spuntale in pravijo, da ne bodo več opravljale tega poniževalnega dela. Zaradi tega so se že sestali zastopniki toskanskega ozemlja, ki rodi znano vino Chianti, in sklenili, da vpeljejo za prodajo njih vina posebne vrste buteljko. Ta bo spet nekoliko časa nekakšno jamstvo za pristnost vina Chianti. — V Italiji veljajo taka jamstva navadno zelo malo časa.

AGRUMI IN CVETLICE IZ IZRAELA

Judovska država Izrael razpolaga sicer s prav malo rodovitne zemlje, a zagrizena pridnost judovskih množic, posebno z izdatno gmotno podporo vsega svetovnega židovstva, je ustvarila ogromne nasade agrumov, katerih pridelek z uspehom konkurira v vsej zapadni Evropi z italijanskimi agrumi. Sedaj pripravljajo Judje drug predmet, s katerim bodo konkurirali: s cvetlicami, ki so se že pojavile na zapadnoevropskih trgih. Za drugo leto organizirajo Izraelci mednarodno razstavo cvetlic, kar bo neke vrste začetek njihovega bolj živega trgovanja s tem plemenitim predmetom.

zaradi česar morajo še uvoziti znatne količine koroze iz inozemstva. Ta uvoz je znašal lani 21,5 milijona stotov.

Manjši del koroze gre v Italiji za prehrano, ker polenta izginja iz mode povsod in tudi v naših krajih. Največji del koroze služi za živinorejo, predvsem za perutninarstvo, ki se je v zadnjih dveh-treh letih močno razvilo.

HIBRIDNA ALI KRIŽANA KORUZA

Na vsem svetu je na stotine sort hibridne koroze. V Italiji jih je letos naprodaj skoraj 100, in sicer 88 za zrnje, 10 pa za zeleno krmoplačnik. Seme križane koroze prodaja danes v Italiji 12 velikih podjetij, od katerih ima vsako svojo skupino sort, na drobno pa jo prodajajo vsi konzorciji, kmetijske zadruge in stotine zasebnih trgovcev.

Katera sorta hibridne koroze je najboljša in najbolj priporočljiva? Takšno vprašanje lahko postavi samo nekdo, ki se na koruzo ne razume. Med stotino sort je lahko za namakalne površine najboljša neka sorta, ki popolnoma odpove v suhih legah. In narobe. Pri izbiranju najprimernejše sorte moramo upoštevati vse mogoče: ali belo ali rumeno zrnje, ali zobčasto ali okroglo, ali za ljudsko prehrano ali za krmo, za krmljenje goveda in prašičev ali za perutnino, za suho zemljo ali za vlažno in namakalno, za rodovitno ali pušto zemljo, za zgodnjo ali bolj pozno sorto itd. Za prehrano in za krmljenje perutnine je bolj primerna okrogla in rumena koruza, kot zobčata in bela.

Ko smo se odločili za sorto, jo moramo dobro proučiti, predvsem ali jo gojimo lahko gosto ali redko, oziroma koliko stebel naj pride na vsak štirjaški meter. Od vsake sorte so znani prvi pogoji in te moramo upoštevati, če hočemo biti s pridelkom zadovoljni. Na noben način pa ne smemo pozabiti, da zahtevajo vse hibridne sorte globoko preora in bogato pognojeno zemljo.

Kaj bo s sladkorno peso?

Pisali smo že, da je Italija lansko leto pri delala premalo sladkorne pese in da je bila zato proizvodnja sladkorja prenizka za kritje notranje potrebe, ki se stalno dviga. Zato mora Italija uvoziti letos precej sladkorja. Vprašanje sladkorne pese je postalo pereče za pridelovavce, za sladkorne tvornice, za državno gospodarstvo in tudi za potrošnike, katerim ni vseeno, če je sladkor cenejši ali dražji.

Dne 30. marca so se sestali v Ferrari zastopniki pridelovavcev sladkorne pese. Bilo jih je kar 2100. Pretresli so celotno vprašanje pridelovanja sladkorne pese in postavili predloge za porastek proizvodnje na višino, ki bi vsaj zadostovala za notranjo potrošnjo. Zahetvali so, naj se država odpove večjemu delu 70 milijard dohodkov, ki jih ima sedaj od sladkorne proizvodnje.

* *

Zaradi pomanjkanja delovne sile za pridelavo sladkorne pese je bil zadnji pridelek (1962) bolj pičel in pridobljeni sladkor ne more kriti italijanske notranje potrebe, ki se poleg tega še dviga. Zato je Italija prisiljena uvoziti letos 1.300.000 stotov sladkorja. Najbrž bo ostal sladkor v bodoče reden predmet italijanskega uvoza.

TEŽA PLEMENSKIH SVINJ

Za vzrejo pujskov je precej važna teža plemenskih svinj. Mlade in zato lahke svinje skotijo omejeno težo pujskov in navadno nimajo dovolj mleka za vzrejo. Poskusi so dokazali, da je za vzrejo pujskov najbolje, če ima mati 160 do 205 kg teže. Bolj težke svinje niso primerne za vzrejo, ker imajo navadno premalo mleka, ker je pri njih materinski čut slabo razvit, ker postanejo lene in brezbrizne, zaradi česar navadno pomečkajo marsikatero pujsko.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik
Drago Legiša • Tiska tiskarna »Grafika« - Trst,
ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

KDO bo nabral največ točk?

4. ugankarski natečaj 'NOVEGA LISTA' z nagradami

V prejšnji številki smo objavili uganke, v tej pa nudimo bralcem in zvestim reševavcem vse rešitve. Objavili smo 150 ugank in zato dali na razpolago vsem našim tekmovavcem 150 točk. Kdo bo prvi? V prihodnji številki bomo priložili lestvico.

Zal moramo omeniti, da tokrat od ugankarjev nismo stalno dobivali rešitev. Nekateri so se naveličali in zato opustili tekmo. Mislili smo, da bo rešitev mnogo, mnogo več in da bo tekma za prvo mesto zelo zanimiva. V resnici pa ni bilo tako in že po prvih spopadih je bila končna uvrstitev skoraj znana.

4. ugankarski natečaj je povedal, da sedanja mladina ljubi bolj križanke, rebuse in zanke kot pa uganke. In to bomo tudi pri našem prihodnjem natečaju upoštevali.

REŠITVE: 1. krt; 2. vrba; 3. žito; 4. kozolec; 5. oblaki; 6. redkvice; 7. vreteno; 8. tehtnica; 9. note; 10. odmev; 11. svetilka; 12. prsti; 13. oreh; 14. uho; 15. slana; 16. raketa; 17. sidro; 18. pismo; 19. burja; 20. zarja; 21. knjiga; 22. kožuh; 23. zmrzla; 24. kovaški meh; 25. nobenega; 26. rokavice; 27. krompir; 28. čoln; 29. od rojstva do smrti; 30. hči; 31. jezik; 32. na raznju; 33. jajce in piščice; 34. jež; 35. čebela; 36. polž; 37. misli; 38. usta; 39. sedlo; 40. blazina; 41. zvon; 42. krava; 43. plug; 44. metla; 45. oreh; 46. jajce; 47.

bolha; 48. čebela; 49. luč; 50. kolesa pri vozu; 51. nos; 52. žebelj; 53. današnji dan; 54. sod; 55. šivanka; 56. lešnik; 57. beraška; 58. koruzna lat; 59. star mož; 60. ključavnica in ključ; 61. hlebec; 62. pismo; 63. gnoj; 64. most; 65. glas zvona; 66. srp; 67. oči; 68. žaga; 69. ura; 70. repa; 71. leto, mesec, tedni in dnevi; 72. mlinar; 73. sonce; 74. beljak in rumenjaki; 75. zvonec; 76. goba; 77. ovca; 78. igla; 79. tobak; 80. zrno; 81. čebele; 82. razbito jajce; 83. želva; 84. barka; 85. zobje in jezik; 86. igla; 87. pipa; 88. iskra; 89. človek; 90. roba; 91. kokoš; 92. kravji zvonec; 93. smrkelj; 94. zvon; 95. pero; 96. kopriva; 97. veter; 98. žebelj; 99. sviloprejška; 100. komar; 101. šivanka; 102. ogenj; 103. čevlji; 104. ura; 105. živo apno; 106. senca; 107. na kurje; 108. polž; 109. rak; 110. koprivo; 111. laž; 112. senca; 113. glave bučik; 114. mlinarji; 115. vreteno; 116. vino; 117. mesec; 118. mlinar; 119. lukenj; 120. uho šivanke; 121. škarje; 122. kožuh; 123. slika; 124. s črko »n«; 125. par; 126. luknjo; 127. štirje; 128. ker gospodar poje meso; 129. krt; 130. konjsko; 131. kašelj; 132. lovec; 133. veznik »in«; 134. zapah; 135. sneg; 136. šipa na oknih; 137. krtača; 138. jež; 139. čoln; 140. bele, ker jih je več; 142. členi ve rige; 143. noht; 144. noge mize; 145j črke; 146. črka »o«; 147. jezik; 148. čas; 149. zvonec; 150. veter.

V vrtincu

R. B.

28.

Divna je kar skočila s stola in je vsa osupla zrla v nenadno prikazen. »Moj Bog!«, to je bilo vse, kar je mogla izreči.

Komi je stopal proti njej s sklonjeno glavo kot tiger pri napadu na brezobrambno žrtev. V njegovih jeklenih očeh se je nekaj zlobnega iskrilo. Bil je gotov zmage, ko je opazil mučni strah trepetajoče Divne.

»Aha, tukaj je ptičica, ki pomaga mojemu smrtnemu sovražniku,« je izbruhnilo iz njega. »Kot vidite, golobičica moja, me niso mogli obdržati. Zdaj bova pa obračunala.« Stopil je tik nje, da je občutila celo njegovo sapo.

Preplašena se je umaknila v kot sobe. Stegnila je roke predse in obupno vzkrinila: »Ne, ne, jaz nisem ničesar izdala! Ni res! Doktor Radič vam je sam prišel na sled. On je vedel...« Zmanjkalo ji je glasu in je začela grgrati.

Komi je spet stal tik nje: »On je vedel? Ha, kaj je vedel, go'običica? Da bom prišel sem? No, lepo! In od koga je zvedel? Samo od vas!«

Zgrabil jo je za ramena in jo je začel tresti. »Priznate — ali ne!«

Divna se ga je zaman skušala otresti. Držal jo je v svojih grobih rokah kot v kleščah. »Priznajte!« je vpil nanjo, »priznajte!«

Divna je čutila, kako jo spreletavata zdaj mrz, zdaj vročina. Kar ohromela je. Oči je imela rdeče razprte. Iz suhega grla

si ji je izvil zmeden krik, nato se je nezavestna zgrudila.

Oba možaka sta jo položila na divan. Otmar ji je močil čelo z nekimi dišavami, Komi je pa grebel po njeni torbici. »Aha, tu je nekaj,« je vzkliknil, ko je našel listič s turško pisavo.

»Pustite jo tam, preberite, kaj je tu zapisano!« Otmar je vzel in je kar spremenil barvo.

»No, kaj je,« je silil Komi.

Otmar je prevajal: »Lastnica tega pisma, gospa Divna Skrinjar je pod policijskim varstvom. Vsi varnostni organi ji morajo nuditi varstvo in pomoč. Policijski načelnik.«

Komi se je zakrohotal: »No, vendar! Tu imamo celo pismeno potrjeno od policije. Vam zadostuje ta dokaz?«

Otmar je povetil glavo in umolknil. Divna je medtem prišla k sebi. Malo se je dvignila in pogledala z obupnim pogledom okrog sebe. Komi ji je držal list pred očmi. »Vohunka!« je zavpil in pljunil pred njo. »Veš kaj to pomeni? Prisegla si zvestobo. Zdaj si zaigrala svoje klavrno življenje. Naše postave so neizprosne!«

Divna je molčala. Z blaznim pogledom je strmela v tla.

Otmar je potegnil Komija v stran. »Pomirite se,« je dejal preplašeni in ji zlil na roko kapljo dišeče vode. Mehanično si je z njo otrla čelo. »Zdaj nima smisla, da jo

zmerjate,« se je Turek obrnil h Komiju. »Raje premislimo, kaj je treba ukreniti.«

»Ni kaj preišljevati,« je za spoznanje bolj umirjeno zarenčal Komi. Takoj jo odpeljimo, preden se tu kaj pripeti.«

Divna je končno dvignila glavo in zavpila: »Hiša je obdana od policije.«

»Haha,« se je zakrohotal Komi, »zdaj bi nas rada še za nos vlekla. Bomo takoj videli.« Odprl je okno. »Nikogar ni.«

»Človek božji,« je pripomnil Otmar, »menda se vam ne bodo kar na nos kazali.«

Komi se je zasmel samemu sebi. »Prav imate. Prepričan pa sem, da stoji kje na vogalu samo en policist. Mi bomo pa drugod smuknili ven.«

»Avto imamo pa spredaj.«

Zopet je Komi stopil k Divni: »Šli boste z nami in sedli v avto kraj mene. Gorje, če le črhnete.« Potegnil je revolver iz žepa. »Ta se bo sprožil. Verjemite! Zdaj pa naprej!«

Policijski avto se je ustavil pred Otmarjevo trgovino. Samo in policijski nadzornik sta v spremstvu dveh stražnikov skočila iz voza. Služabnik, ki je odprl vrata, se je kar prestrašil, ko je prepoznal policijo. Na vsa vprašanja je jecljaje odgovarjal.

Gospodarja da ni doma. Pač — odpeljal se je z avtom. Kdaj — morda je četrt ure tega. Sam? Ne — bila je še neka gospa poleg. O Komiju ni črhnal besede. Nič ni hotel vedeti tudi, kam so se odpeljali.

Stopila sta na pločnik in se posvetovala. Samo je bil že na pol obupan v skrbeh, kaj se je pripetilo Divni.

»Niste imeli Otmarja pod nadzorstvom?« je vprašal uradnika.

(Dalje)

Avtobus je ostro zavil na levo in se ustavil. Izstopili smo vsi trije ali štirje, kolikor nas je še ostalo v njem. Šofer mi je povedal, da se vrne avtobus vsake pol ure.

Ko sem izstopil, sem se znašel v dobro znanem dachauskem b'atu, v katerem so nam svoj čas cikle kar obtičale. Toda moral sem se najprej razgledati, kje sem. Na tistem kraju so bili podrli taboriščni zid ob cesti, ki je peljala na plantažo, in sicer prav ob koncu taborišča; to je bil zdaj vhod vanj. Prav tam se je širila velika mlaka rjave vode. Tiste dni sredi marca se je sneg šele topil, tupatam so se še videle bele krpe, čeprav je bila plantaža že kopna, in prav tako tudi taboriščne ulice.

Nekaj hipov sem neodločno stal ter vpil vase sliko, ki mi je bila hkrati znana in neznana. Tam so ostale vrste barak kakor nekdanj. Taboriščna cesta je še vedno obrobljena s topoli, ki se zde, kot da niso od takrat nič več zrastle, kakor da jim je zmanjkalo gnojila: kakor da bi bili črpali sokove za svojo rast iz trpljenja ljudi, ki so hodili mimo njih. Vse drugo pa je bilo zdaj že precej drugačno. Gledal sem za onimi, ki so se bili pripeljali z menoj, kako so hitro izginjali za barakami. Neko žensko sta pričakala dva otroka in se ji obesila vsak za svojo roko. Neki majhen otrok, ki je komaj shodil, je vpil »Tati! Tati!«, stara mati, ki ga je držala za roko, pa mu je razlagala, da še ni tatka. Verjetno sta prišla pogledat, če se že vrača.

Počasi sem obšel taborišče. Kako čudno je bilo hoditi prost po kraju, kjer smo hodili nekdanj kot sužnji. Brez skrbi sem se lahko približal zidu in se ga dotaknil. Takrat bi bilo to pomenilo samomor. Še vedno je bila razpeta po njem bodeča žica, ki je bila takrat nabita z električnim tokom. In od nikoder več niso naperjene cevi strojnic in brzostrelk, od nikoder več ni slišati ostrega kričanja SS-ovcev. Njihove kosti najbrž že gnijejo v zemlji, kot kosti tisočev in tisočev njihovih žrtev. Prav na tem prostoru, kjer se zdaj igrajo otroci in se sprehaja stara mati in uči vnučka hoditi, je umrlo v začetku leta 1945 na stotine in tisoče ljudi. Na ta prostor so strpali kolone sestradanih in izmučenih internirancev, ki so jih bili pripeljali iz drugih taborišč bolj na vzhodu, umikajoč se pred

Svidenje z Dachauom

E. Z. 4.

Rusi. Nekateri transporti so bili cele tedne na poti in le poredko so dobili kaj za pod zob. Ljudje so bili popolnoma sestradani. Po veliki večini so bili podobni pravim okostnjakom. Ker ni bilo v barakah prostora zanje, so jih pustili tudi ponoči zunaj v blatu in na mrazu. Ko je začela poganjati trava, so jo mnogi jedli, da bi si s čim napolnili želodec. To pa je še pospešilo njihovo smrt.

Nekateri so bili kot blazni, ležali so na tleh na trebuhu in grizli travo kot živali. Zdaj je bilo to čudno spokojno. Begunci, ki so po vojni živeli v taborišču, so si zgradili iz materiala, ki so ga dobili iz ruševin zidu, majhne barakice ter jih prislonili kar na notranjo stran taboriščnega zidu. Nekateri so bile še vedno obljudene. Videl sem odrasle in otroke, ki so vstopali vanje. Mlada ženska je šla z vedrom po vodo. Po graji pred vogalno barako, v kateri je moral biti svoj čas bar s trgovino, ker so še vedno visele na njej reklamne table, sta se igrali majhni deklici s tipičnima ukrajnskima obrazkoma, kričali pa sta v pristnem bavarskem narečju. Ko sem ju gledal, sta se mi zasmilili, da morata preživljati svojo mladost v tem tu žalostnem okolju, ki je bilo vsaj zame še vedno polno mrtvaškega duha in prividov. Hkrati pa sem ju kar zavidal, ker gotovo nimata niti pojma, kaj se je nekdanj tu — in še marsikje — dogajalo in morda jima bo znanje o tem za vedno prihranjeno. Tisto je preteklost. Sedanjost so »Volkswagni«, ki stojijo tu pa tam pred barakami, je bližnje milijonsko mesto polno življenja, priložnosti za zaslužek in mikavnosti ter svoboda, ki vlada vsenaokoli in v kateri se zazdi to razpadajoče taborišče kot razbitina starodavne galeje sredi oceana, mimo katere brezbrizno plovejo prekomorniki in cisterne, smatrajoč jo kvečjemu za nesmiselno oviro.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

ITALIJANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO SE BLIŽA KONCU

Internazionale po vsej verjetnosti prvak

V nedeljo so italijanske nogometne enajstoričnice A lige odigrale svojo 28. tekmo. Največje presenečenje dneva predstavlja poraz ekipe Juventus na domačem igrišču v tekmi z enajstorično Catania. Znano je, da se boj za prvo mesto odvija le med ekipama Internazionale iz Milana in Juventus iz Torina. Crnoplavi iz Milana so v nedeljo izbojevali tesno zmago (1:0) proti Fiorentini. Po teh dveh izidih je Internazionale podvojil naskok in tako vodi kar s štirimi točkami prednosti pred Juventusom, Bologna in Milanom.

Internazionale je pod vodstvom trenerja Herrera (ki bo verjetno drugo leto odpotoval v Španijo, kjer bo vodil ekipo Barcellona) dosegla svojo 17. zmago v 28 tekmah, osem srečanj je igrala neodločeno in bila samo trikrat poražena. Interjev napad je zabil 50 golov, prejel pa jih je le 15. Obramba je najboljša v Italiji (Juventusova, ki je druga, je prejela 20 golov), medtem ko je samo Bologna zabila več golov od Interja, in sicer 52. Odlikujejo se vsi Interjevi igralci, kot n. pr. prodorni Mazzola, Jair in Di Giacomo in navdihovavci igre Suarez, Maschio in Corso. V obrambi predstavljajo Guarnieri, Picchi, Burgnich in Facchetti nepremostljivo oviro.

Ker bo Inter odigral tri tekme v Milanu (Bologna, Modena in Torino) in tri tekme na tujem igrišču (Spal, Juventus in Roma), bo po vsej verjetnosti obdržal do konca prvenstva vodilno mesto. Juventus mora igrati tri tekme v Torinu (Palermo, Inter in Spal) in tri tekme na drugih igriščih (Modena, Mantova in Venezia). Interjeva srečanja so lažja tako doma kot izven Milana, medtem ko se bodo morali črno-beli spopasti z ekipami, ki se borijo za obstanek v prvi ligi.

Na tretjem mestu najdemo presenetljivo Bologna, ki je zabila v tekmi proti Sampdoriji kar štiri gole. Bologna je ekipa, ki bi lahko upravičeno upala na zmago v italijanskem prvenstvu. Zabila je kar 52 golov, prejela pa jih je 30. Zelo učinkovita je na tujih igriščih (7 zmag in 2 neodločena izida ter le 4 porazi), medtem ko v Bologni večkrat daruje točke (3 neodločeni izidi in 3 porazi). Bologna ima na lestvici samo točko manj od Juventus. Če bosta Nielsen, najboljši strellec prvenstva, in Pascutti v polni moči, bo njuna ekipa gotovo osvojila drugo mesto v končni lestvici.

Kaj pa Milan? Tudi to moštvo je letos zelo čudno, saj niha med bledeji tekmami in visokimi zmagami. V nedeljo je Milan šel po zmago v Mantovo. Milan je šibak prav na svojem igrišču, kjer je kar osemkrat remiziral in bil enkrat poražen (zmagal je samo petkrat), medtem ko je kot gost sedemkrat odšel z igrišča kot zmagovavec ter dosegel še štiri neodločene izide in doživel tri poraze. Zanimivo je, da je Milan moštvo, ki je zaigralo največ neodločenih tekem (kar 12 od 28).

S petimi točkami razlike pride »glavnina«. V ospredju so Fiorentina, Roma in L. R. Vicenza, vsaka ima po 31 točk. Fiorentina je zaigrala več tekem na tujem igrišču kot doma (nasprotno pa je z L. R. Vicenzo). Fiorentina je zelo nestalna in isto lahko rečemo o Romi, ki ima zelo prodoren napad (Manfredini je drugi strellec prvenstva). Nato pridejo še Spal, ki nekoliko popušča, Torino (zabil je samo 27 golov, a prejel zato 27 točk!) s šibkim napadom ter Atalanta, ki zelo preseneča strokovnjake zaradi nepredvidenih rezultatov.

Zelo ostra je borba za obstanek v prvi ligi. Palermo, zadnji na lestvici, in Venezia, predzadnja, sta že obsojena na izpad. Razlika od ostalih (pet točk) je prevelika. Toda v drugo ligo bo šla še ena ekipa. Katera? Catania, Napoli in Modena, ki imajo 24 točk, ali Sampdoria, Mantova in Genoa, ki jih imajo 23? Oglejmo si spored tekem, da se seznanimo s kandidati za izpad. Catania bo igrala na svojem igrišču štiri več ali manj lahke tekme, ostali dve pa v Mantovi in Bergamu; rešila se bo tako z lahkoto, posebno če pomislimo, da je v nedeljo porazila v Torinu Juventus. Tudi Napoli nima preveč težkih tekem (Sampdoria, Modena in Bologna doma, Palermo, Torino in Atalanta kot gost) in zato se bo gotovo rešil. Modena ima zdaj 24 točk, a ima najslabši spored tekem, saj mora kar štirikrat na tuje igrišče (Atalanta, Napoli, Inter in L. R. Vi-

cenza) ter zaigrati doma proti Juventus in Palermu. Dvomimo, da bodo rumeni nogometaši nabrali zadostno število točk, da se rešijo. Od genovskih ekip, ima najboljši spored tekmovalja Sampdoria (Venezia, Roma in Palermo doma, Napoli, Torino in Mantova kot gost), medtem

Interjeva ekipa v lanskoletni postavi

ko mora Genoa igrati proti Romi, Milanu in Spalu (kot gost) in doma proti Mantovi, Vicenzi in Bologni. Tudi Mantova nima ugodnega sporeda (Genoa, Fiorentina in Bologna kot gost, ter Catania, Juventus in Sampdoria doma).

LESTVICA: 1. Inter 42, 2. Juventus 38, 3. Bologna 37, 4. Milan 36, 5. Fiorentina, Roma in Vicenza 31, 8. Spal 29, 9. Torino 27, 10. Atalanta 26, 11. Catania, Napoli in Modena 24, 14. Sampdoria, Mantova in Genoa 23, 17. Venezia 18 in 18. Palermo 17.

MESSINA IN TRIESTINA

Tudi v »B« ligi so enajstoričnice v nedeljo odigrale 28. tekmo, toda do konca prvenstva ne manjka šest tekem kot v prvi ligi, temveč še deset. Zato se tu more še kaj spremeniti.

Na prvem mestu se že dolgo nahaja Messina, ki je zelo učinkovita v napadu in čvrsta v obrambi. Messina ima tako kar 5 točk naskoka pred drugo ekipo na lestvici, ki je zdaj Lazio. Za vstop

v prvo ligo se borita še Brescia (35 točk) in Bari (33 točk). Toda tudi ostale ekipe kot Foggia Incedit (32), Verona Hellas (31), Lecco (31), Cagliari (30) in Cosenza (30) niso povsem opustile boja za tretje mesto. Posebno nevarna sta Verona in Cagliari, ki sta že zaigrala več uspešnih tekem na tujem igrišču. Cosenza je polovico tekem (14) zaigrala neodločeno; nabrala je 30 točk, čeprav je zabila samo 23 golov. V sredini sta še Padova (ki je prejšnje dni zgubila pokal Rappan zaradi enajstmetrovke), in Simmenthal Monza, ki ima najbolj plodovit napad (41 golov).

26 točk sta nabrali Pro Patria in Triestina, ki je v nedeljo porazila Bari. Ta je znana ekipa, ki kot gost vedno zaigra neodločeno (s 14 tekem je odšla neporažena kar 10-krat) Triestina je v Trstu osvojila 21 točk, na tujih igriščih pa le 5 (pet neodločenih izidov in 9 porazov). Tržaško moštvo je 9-krat zmagalo, 8-krat zaigralo neodločeno in 11-krat izgubilo tekmo. Triestina je zabila 39 golov, prejela pa jih je 45 (le zadnja Lucchese je dobila več golov). Tržačani se jezijo, ker je obramba preveč šibka, zaradi česar je moštvo napravilo več dragocenih točk. Če bi Triestina zbrala vse možne točke, bi bila zdaj sredi boja sina za gotovo ter še dve drugi ekipi. Oglejmo

Katera enajstoričnica bo prišla v prvo ligo? Messina si bodoči potek tekem. Lazio ima lahek spored in zato bo po vsej verjetnosti nabral zadostno število točk, da si zagotovi drugo mesto. Nevarne so Brescia, Bari in Verona, ki so si vse enakovredne. Zdi se, da ima Brescia nekaj prednosti.

Katera ekipa bo izpadla? Za gotovo je obsojena Lucchese. Nato pridejo: Como in Sambenedettese, Parma in Alessandria. Rešili se verjetno bosta Udinese in Catanzaro. Najslabši spored tekem imata Como in Sambenedettese.

Najboljši strellec prvenstva je napadavec Nocera, član ekipe Foggia, ki je sam zabil 19 golov, sledijo: Muzzio (Pro Patria) 15, Cappellaro (Lecco) in Ferrario (Simmenthal) vsak 14.

Tudi v »C« ligi je precej vroče. V prvi skupini sigurno vodi ekipa Varese, ki je zdaleč najboljša izmed vseh, čeprav se Novara skuša upirati. Na tretjem mestu je Savona. Zelo slaba je tržiška ekipa CRDA, ki je na predzadnjem mestu. Varese bo gotovo prišel v »B« ligo, kar je upat za lani, a mu ni uspelo. V drugi skupini je najboljši Prato, ki vodi lestvico s tremi točkami razlike. Na drugem mestu sta Rimini in Reggiana. V tretji skupini se boj odvija med Potenzo, Trapanijem in ekipo Trani. Enajstoričnice so si medseboj zelo enakovredne. (dt)

ŽENA IN DOM

Stara ljubezen in iluzija

Dogaja se včasih, da se neka ženska zaroči ali poroči z moškim, ki ga ljubi, ali vsaj misli, da ga ljubi, in se nenadoma, ko se zaroča že približuje poroki, ali celo po nekaj letih srečnega zakona, pojavi moški, ki ga je v preteklosti ljubila, a ga je potem zapustila iz različnih razlogov. Ko ga spet zagleda, se zave, da ga ljubi kot nekdanj, ali celo, da ga je vedno ljubila.

Podoben slučaj se pripeti mnogim ženskam in jih postavlja pred hud in boleč problem, ki ga vsaka razreši po svojem temperamentu. Neko dekle zapusti svojega zaročenca in se povrne k prejšnjemu fantu, ki pa je ne more poročiti in jo čez nekaj časa zapusti. Drugo dekle preživi nekaj nevarnih mesecev, zdaj z zaročencem, zdaj s prejšnjim fantom, ne da bi se mogla odločiti za enega ali za drugega, dokler jo zaročenec zasači s prejšnjim fantom in njuna poroka gre po vodi. Nekatere poročene ženske zapustijo moža zaradi prejšnjega fanta, druge pa varajo moža, ne da bi ga zapustile. Povratek k štari ljubezni povzroča skoro vedno največje zmete in trpljenje.

Ta problem bi se lahko rešil samo, če bi ženska pogledala v svojo dušo in razumela, kako stoji dejansko stvar. Videti mora realnost življenja in rešitev je potem enostavna: stara ljubezen je skoraj vedno iluzija.

Kadar ženska sreča moškega, ki ga je v preteklosti ljubila, se ji dozdeva, da ga še vedno ljubi in je prepričana, da je to resnica. Dejansko pa je to samo iluzija, ki jo ženska pozneje zelo drago plača. Pri podobnem srečanju se namreč ženska spominja samo srečne strani te

ljubezni, žalostno stran pa ji je prikrita. Ne spominja se več fantovih napak, grdih strani njegovega značaja in dnevov, ki jih je prejkala. Spominja se samo tistih stvari, ki so jo osrečile, zato je to iluzija in ne realnost. Realnost je ta, da sta se nekoč zapustila in da ni nihče od njiju napravil ničesar, da bi ostala skupaj. Če pa sta lahko živela leto, dve ali tri, ne da bi se sploh videla, nasprotno, če sta se v tem času pomirila, pozabila drug na drugega, se celo zaročila ali poročila z drugimi, pomeni da je z njuno ljubeznijo konec, ali da je bila tako krhka, da ni imela ne moči ne volje za skupno življenje. Dve osebi, ki se resnično ljubita, se ne zapustita. Če sta prisiljeni to storiti, se ne bosta zaročili ali celo poročili z drugimi, ampak bosta ostali sami. Ko se bosta spet srečali, bosta svobodni, da gresta spet skupaj.

Zaradi tega je stara ljubezen samo iluzija, je nekakšno obžalovanje preteklosti, zaradi česar si dekle domišlja, da je bila ta ljubezen edina prava ljubezen. Ker pa v resnici ni tako, se mora dekle zavedati, da njen sedanji zaročenec ali zakonski mož velja mnogo več kot pa njen prejšnji fant.

Če ženska sreča moškega, ki ga je v preteklosti ljubila, naj ga skuša videti brez iluzij, naj se ne spominja samo veselih trenutkov njune ljubezni, ampak tudi žalostnih. Samo tako bo prišla do spoznanja, da je bolje, če ostane njena prejšnja ljubezen samo nekaj spomin, ne da bi uničila življenje zaročenke ali neveste s hitrimi in zgrešenimi odločitvami, ki ji ne bi mogle nuditi nobene sreče.

Ondina

GOSTILNA

Ostrouška

TRST - Ul. S. Nicolò, 1 - Tel. 37-918

MLEKARNA

MARTELANC VIDA

TRST - Ul. MIRAMARE, 50 - Tel. 29-345

vožči vsem cenj. odjemavcem vsele praznike

KROJAČNICA

LADO PREMUR

TRST - Ul. Ginnastica, 35/1 - Tel. 45-447

želi vsem klientom veselo praznike!

Andrej dr. Bolka mr. ph.

- ★ Farmaceutski proizvodi in kemikalije ★
 ☆ TRST - ULICA TORREBIANCA, 21/II ☆
 ★ Import - Export Telefon 31-315 ★

Vesele praznike vsem znancem in prijateljem vožči

ZALOGA DRV IN PREMOGA

ANTON FLORIDAN

TRST - Ulica RICCI, 4 - Tel. 95-714

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST - Ul. Miramare, 29 - Tel. 29-322

Popolna oprema za električne kuhinje, lestenci in vse vrste električnih luči klasične in moderne oblike - Vsakovrstna popravila in naročila

MIRODILNICA

ČEKET

TRST Ul. Solitario, 11 - Tel. 95-442

želi odjemavcem veselo praznike!

Podjetje VLADO ŠVARA

Elektromehanična delavnica
za avtomobile in motocikle

TRST - Ulica Giulia, 28 - Tel. 96-742

CVETLIČARNA

MARIJA LIPOVEC

TRST, Trg Vico, 7 - Tel. 41-511

ZALOGA TEPIH, PAPIRJA

T. PANJEK GODINA

TRST - Ul. Cassa Risparmio, 8 - Tel. 37-636

TRGOVINA NA DROBNO
IN NA DEBELO

Kerže

TRST, Trg S. Giovanni, 1 - Tel. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik na vsa goriva. Popolne opreme za kuhinje, jedilnice, restavracije, iz emajla, nerjavečega (Inox) jekla, itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne obrti od keramike do brušenega stekla. Lestenci ter vseh vrst električnih luči klasične in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN TKANINAMI

Franc Udovič

direktor MARIO

TRST - Ul. Mazzini, 46 - Tel. 94-550

želi svojim cenjenim odjemavcem tu in ostan
meje veselo praznike!

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD

«AURORA»

TRST - Ul. Cicerone, 4 - Tel. 29-243

TRGOVINA IN DELAVNICA ČEVLJEV

GEC

ROJAN

Trg Tra i rivi, 2 - Tel. 31-198
vožči veselo praznike!

ZNANO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

KANOBEL MEDARD

TRST - Ul. Ippodromo 16 - Tel. 90-812

CALZOLERIA

FIORENTINA

TRST - UL. TARABOCCHIA, 2 - Tel. 96-536
IMA V ZALOGI VSE VRSTE ČEVLJEV IN GUMIJASTIH
COPAT ZA OTROKE, MOSKE IN ŽENSKO

VSE ZA KMETOVALCE

EDVARD FURLANI

TRST - Ulica Milano, 18 - Tel. 35-169

Krma za živino - Žita - Umetna gnojila -
Žveplo - Modra galica - Poljedelski stroji -
Orodje - Vsakovrstna semena

Zastopnik za Trst in Gorico svetovno znanih
strojev za obdelovanje zemlje ter kosilnice
A G R I A

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA

TRST - Ul. Ghega, 9 - Tel. 31-813

PEKARNA

M. FLAJBAN

TRST - Ul. Carducci, 14 - Tel. 35-166

Vožči vsem veselo praznike

URARNA IN ZLATARNA

GRUDEN KAREL

TRST - Ul. Battisti, 13 - Tel. 96-306

Trgovina
z jestvinami

MILAN BEVK

TRST - Ul. D'Annunzio, 9

Telefon 41-572

TRGOVINA Z OBUVALOM

TREVISANI

TRST - Ul. VASARI, 10 - Tel. 96-661

Oglejte si našo bogato zalogo vsako-
vrstnih čevljev po zelo ugodnih cenah

PEKARNA

FRANČEŠKIN

TRST - Trg Libertà, 6 - Tel. 38-984

Veselo velikonočno praznike vožči vsem odjemavcem

TRGOVINA SANITARNIH PREDMETOV

MILAN ŠVAB-SOAVE

TRST - Ul. S. Giusto, 16 - Tel. 93-609

TRGOVINA GORIVA

V. Jurišević

TRST - Ul. Marconi 20 - Tel. 24-179

Vošči vsem vesele praznike

RIBARNICA

PERTOT MARČELA

Trst - Barkovlje - ul. Perarolo, 2 - Tel. 28-415

želi vsem vesele praznike

DESTILACIJA ESENC

JANOVŠEK

Tvrška ustanovljena leta 1883

TRST - BARKOVLJE - Tel. 29-963

TRGOVINA JESTVIN

Aloiz Jerkič

TRST - Str. Vecchia d'Istria, 64 - Tel. 41-175

vsam svojim odjemavcem in prijateljem
želi veselo veliko noč

TRGOVINA JESTVIN

AVGUŠTIN ŠČUKA

TRST - Ul. Commerciale, 94 - Tel. 35-030

VESELE PRAZNIKE

TRGOVINA JESTVIN

Resinovič Franc

TRST - Trg sv. Frančiška, 8 - Tel. 36-809

GRADBENO PODJETJE

KARLO BAN & Co.

TRST - Ul. Maiolica 1/1 - Telefon 90-821

TRGOVINA JESTVIN

GREGORIČ MARIJ

TRST - Ul. Torrebianca, 43 - Tel. 24-004

„LA VINICOLA TRIESTINA“

di ALBERTO URŠIČ

TRST - Ulica C. RITTMAYER, 20 — Telefon
38-380**Društvena prodajalna trgovina**

OPČINE - Alpiska ul., 85 - Tel. 221-054

vošči cenjenim odjemavcem
veselo veliko noč

telefon 29-477

tiskarna

graphis

trst, ulica sv. frančiška, 20

Pekarna in Trgovina Jestvin

ZORA ČOK

OPČINE

Narodna ul., 57-63 - Tel. 221-046

GOSTILNA

DOLENC

Prosek-Devinščina, 3 - Tel. 221-319

GOSTILNA

« 9 S E S T E R »

Prosek - Tel. 22-51-46

ZNANA GOSTILNA IN TOBAKARNA

K R A L J

TREBČE - Telefon 221-170

vošči vesele praznike in se priporoča

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP

OPČINE

NARODNA ULICA, 42

Telefon števil. 221-026

vošči cenjenim odjemavcem
veselo veliko noč

ZALOGA STAVBENEGA MATERIALA

DANEU CELESTIN

OPČINE - Narodna ul., 77 - Tel. 221-034

želi vesele velikonočne praznike!

ZALOGA VINA LIKERJEV — Uvoz - Izvoz

Kužet Miran

TRST, Ul. VALDIRIVO, 3 — Tel. 28-926

GOSTILNA

OPČINE

EMILIJA SOSIČ - VREMEC

vesele velikonočne praznike

Vesele velikonočne praznike

GOSTILNA

REPENTABOR

Telefon 221-360

Pristna domača vina in izborna kuhinja

GOSTILNA

NINI

TRST - UL. VALDIRIVO, 32 - Tel. 38-915

Vošči cenjenim gostom veselo veliko noč

VISTA

TRST - UL. CARDUCCI, 15

Telefon 29-656

BOGATA IZBIRA NAOČNIKOV, DALJNO-
GLEDOV, TOPLOMEROV IN
FOTOGRAFSKEGA MATERIALA

UVOZNO IZVOZNO PODJETJE

TECHNA

TRST - Ulica Ghega, 2 - Tel. 35-907

Telegram: TECHNALUIN

TRGOVINA JESTVIN

ANTON ŠVARAKATINARA, Str. Fiume, 103 - Tel. 90-665
želi svojim odjemavcem vesele praznike

Želite dobro hrano?

GOSTILNA

«AL GAMBERO»

(PRI RAKU)

TRST - Ul. Udine, 37 - Tel. 24-938

Vam bo gotovo ustregla

BANK**BANCA DI CREDITO DI TRIESTE**

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA L. 600.000.000 - VPLAČANIH L. 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI, ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: **BANKRED**

URARNA IN ZLATARNA

ANTON MALALAN

VESELE PRAZNIKE

TRGOVINA S ČEVLJI

MARCEL MALALAN

OPČINE - Proseška, 18 - Telefon 221-465

TRGOVINA DRV IN PREMOMA

RUDOLF VREMEC

OPČINE - Narodna ul. 78 - Tel. 221-306

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
STAVBNEGA MATERIALA**DANEU ALOJZIJ**

OPČINE - Proseška ul., 13 - Telefon 221-044

TRGOVINA ELEKTRIČNIH PREDMETOV

MIRO FRANČEŠKIN

NABREŽINA center - Tel. 20-238

ŽELEZNINA, GRADBENI MATERIAL itd.

TERČON JOSIP

NABREŽINA, 124 - Tel. 20-122

TRGOVINA JESTVIN

DANILO KOS

MAČKOVLJE, št. 25 - Tel. 97-620

vošči veselo veliko noč vsem odjemavcem
in prijateljem.

TRGOVINA JESTVIN

GRUDEN JOSIP

DEVIN 50 - Tel. 20-839

vošči vsem odjemavcem veselo veliko noč

TERČON IZIDORSESLJAN, 27
Telef. 20-220

železnina, gradbeni material itd.

GOSTILNA

FRIDERIK LEGIŠA

MEDJA VAS

Telefon 20-842

VELIŠČEK TEODOR

GORICA - ul. Montesanto, 121 - Tel. 32-85

TRGOVINA JESTVIN S PRODAJO KRUHA

Vošči vsem odjemalcem srečno Veliko noč!

ZALOGA GORIVA
na drobno in na debelo**VETRIH IVAN**

GORICA - Ulica Lantieri 5

Telefon 25-27

PODJETJE

Č U K

GORICA - Corso Verdi, 54 - Tel. 21-60

GORICA - Trg Cavour, 9 - Tel. 35-36

RESTAVRACIJA

ALL'UNIVERSITA'

Pri Univerzi

GORICA - Piazza Vittoria 3

VCIH IN TVRDKAH

KUPUJTE PRI TRGO

KI

OGLAŠAJO

V

**NOVEM
LISTU!****VINOAGRARIA**Vse za njivo, vinograd, travnik —
Za hrame, hlev in polje —
Najučinkovitejša moderna gnojilaGORICA - Piazza Vittoria (Travnik) 4
Telefon 53-95

LINOPIA

L. Pegan

TRST - VIA U. POLONIO 5

vošči vesele praznike

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 7. aprila, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: «Velikonočni čudež», radijska zgodba (Tončka Curk). Igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkveni zbor s Katinare; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 17.00 Ivan Tavčar: «Holekova Nešika», novela. Radijska priredba Martin Jevnikar; 21.00 Iz slovenske folklore: «Zvonovi zvone...», (Lojzka Lombar); 21.30 Sodobna simfonična glasba.

♦ PONEDELJEK, 15. aprila, ob: 8.30 Zbor «Lojze Bratuž» iz Gorice; 10.00 Franc Orožen: «Dominica geudia - svet se veseli Vstajenja»; 12.00 Iz slovenske folklore: «Zvonovi zvone...» (Lojzka Lombar); 17.00 «Figaro se ženi», komedija v petih dejanjih (Pierre-Augustin de Beaumarchais - Franc Jeza). Igrajo člani RO; 20.30 Baldassare Galuppi: Podelski filozof, komična opera v treh dejanjih.

♦ TOREK, 16. aprila, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Iz del dunajskih klasikov; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih: Nikolaj Vasiljevič Gogol: «Kako sta se kregala Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič» (Franc Terseglav - Josip Tavčar); 21.30 Koncert tenorista Dušana Pertota, pri klavirju Mirca Sancinova.

♦ SREDA, 17. aprila, ob: 12.00 Zgodovinske zanimivosti; 18.00 Julijski in furlanski zbori; 18.30 Jugoslovanski skladatelji; - Stjepan Sulek: Koncert za violino in orestro - Simfonični orkester Italijanske Radiotelevizije iz Rima vodi Ferruccio Scaglia. Igra violinist Aldo Ferraresi; 19.00 Higiena in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 «Primer Sosnovskega», radijska drama (Nino Lillo - Vinko Suhadolc). Igrajo člani RO.

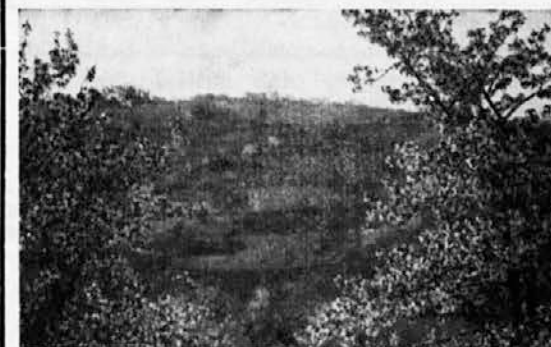
♦ CETRTEK, 18. aprila, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih: Nikolaj Vasiljevič Gogol: «Kako sta se kregala Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič» (Franc Terseglav - Josip Tavčar); 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Johannes Brahms: Trio v H.duru, op. 8 za violino, violončelo in klavir; 19.05 Lepo pisanje, vzor in zgledi mladega rodu; 20.30 Simfonični koncert - Po koncertu: Svet umetnosti: «Slikar Mario Sironi, življenje in delo».

♦ PETEK, 19. aprila, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Tenorist Janez Lipušček, Samospevi Binickija, Bjelinskega, Dargomižskega, Rimski-Korsakova in Rubinsteina; 18.30 S koncertov «Camerate musicale triestine»; k 19.00 Radijska univerza: Widmar Cesarini Sforza: «O pojmu pravice in njegovi zgodovini»; «Pravica glede dela»; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Iz pesniških gajev: «Ode in himne Alessandra Manzoni» (Boris Tomažič).

♦ SOBOTA, 20. aprila, ob: 12.00 Podobe iz narave; 14.40 Slovenske ritmične popevke; 15.30 «Velika noč», drama v treh dejanjih (August Strindberg - Ciril Debevec). Igrajo člani RO; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzornik; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Zbor «Jacobus Gallus», ki ga vodi Ubald Vrabc; 21.00 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

14. aprila, nedelja: Velika noč, Valerija
15. aprila, ponedeljek: Velik, poned., Helena
16. aprila, torek: Benedikt, Boža
17. aprila, sredo: Rudolf
18. aprila, četrtek: Konrad, Apolonij
19. aprila, petek: Leon, Ema
20. aprila, sobota: Božidar, Teodor

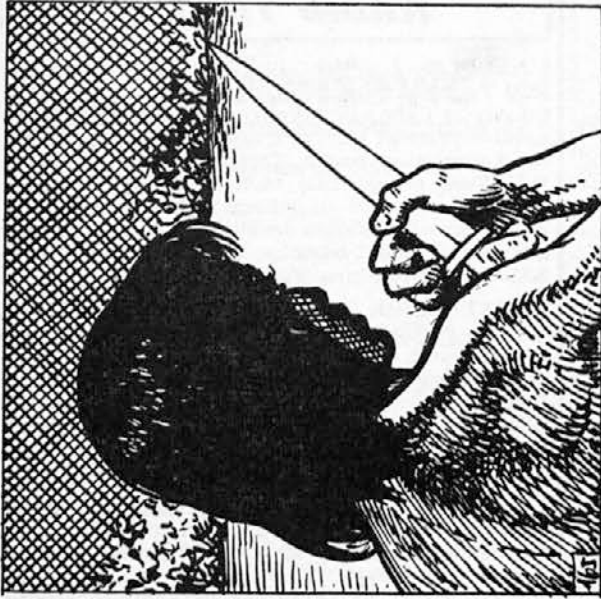
Pogled na Steverjan pri Gorici

Kmečka banka

USTANOVLJENA LETA 1909

GORICA - ULICA MORELLI 14
TELEFON ŠTEV. 22-06

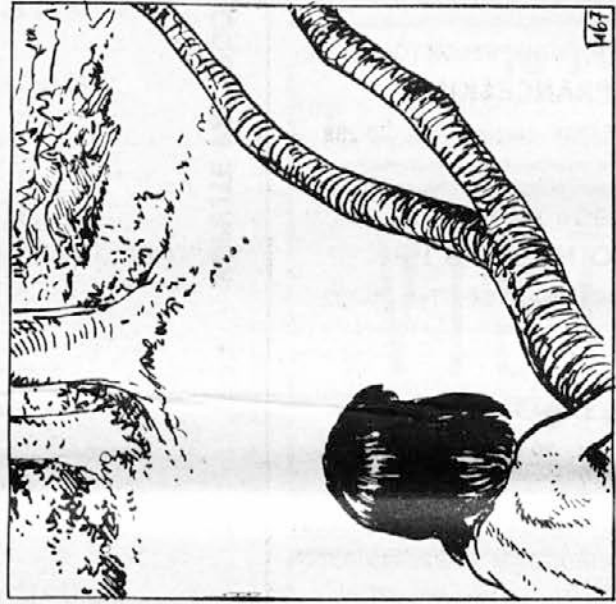
165. Tukaj je deček ostal celo uro in si vso planjavo skrbno ogledal. Pazil pa je, da se ni preveč približal nizkemu grmovju na robu pečin. Velikokrat je prehodih planjavo in si dobro zapomnil stezo, po kateri bo tekel. Potem je s prstom potegnili po osemnajst palcev dolgem nožu, ki ga je bil prinesel iz vasi, in se napotil nazaj v gozd.

166. Dobro je vedel, da mora zaustaviti rdeče pse, da bodo prišli k Cebeljim pečinam šele v mraku. Zato je z očmi poiskal rdečkasto glavo vodnika in ga z varne višine nagovoril: «Dobro lov!» Vodnik se je zaustavil in usmeril krdelo proti Mavglijevemu drevesu. «Kdo vam je dovolil priti semkaj?» ga je deček vprašal.

164. Tekel je pod drevjem in se oziral nazaj, or, da bi premeril razdalje med posameznimi vejami. Včasih je tudi splezal na to ali ono drevo in za poskušnjo skočil na sosednjega. Gozd se je čedalje bolj redčil in slabi dve miljii pred Cebeljimi pečinami je raslo zadnje drevo. Od tam se je do pečin razprostirala gola planjava.

167. Čakal je skoraj do poldneva. Ko je začelo sonce na vso moč pripekati, je zaslišal peket nog in zavohal ostudni smrad krdelih rdečih psov. Von-toli so trdovratno tekli po sledi samotnega volka. Bilo jih je gotovo več kakor dve sto. Mavgli je videl, kako so vodniki željno ovohavali krvave sledove in priganjali krdelo k teku.

163. Tako pripravljen se je Mavgli odpravil dolom naproti. Hodil je po sledi samotnega volka, ki je bil pribežal v sijonijsko krdelo. Sledu ni bilo težko najti: kazale so ga na gosto posejane krvave lise. Vodil ga je v gosto zaraščen gozd z debelimi debli. Tukaj je Mavgli zapustil volkovo sled in se obrnil proti Cebeljim pečinam.

166. Poiskal je znova sled samotnega volka in si v njeni bližini izbral primerno drevo. Splezal je nanj in sedel na dolgo, močno vejo, ki je v višini osmih čevljev segala daleč od debela. Sop česna je obesil na pripravno rogovilo. Sedel je na svoji veji, brusil nož na podplatu in mirno brundal tiho pesmico.

Za
naše
najmlajše

29

ANDZUK
RIŠE: MIKI
MUSTER